

Dnr 2021/462

*i samarbete med Linnéuniversitetet,
Campus Västervik, Campus Skellefteå och Campus Dalsland*

Kvalitet i decentraliserade lärmiljöer för högre utbildning

Sammanställning av projektresultat

Red: **Lena Lindhé**, Högskolan Väst

Med stöd och finansiering från

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Introduktion och bakgrund	3
Sammanfattning	4
Decentraliserade lärmiljöer för högre utbildning	5
Projektupplägg	7
Tankesmedja med reflektioner om kvalitet i decentraliserade lärmiljöer för högre utbildning	9
Kvalitetsdimensioner - kommunens perspektiv	9
Lärosätets perspektiv på kvalitet i den decentraliserade miljön	13
Platsbesök med fördjupad research.....	17
Campus Skellefteå	17
Campus Västra Skaraborg	21
Tynset Studie- og Høgskolesenter (TSH)	25
Campus Västervik	28
University of the Highlands & Islands	34
Sammanfattande reflektioner utifrån platsbesöken.....	39
Följeforskningsprojekt om införande av hybridformat i flerårigt högskoleprogram	40
Pilotprojekt om kvalitetsdimensioner vid uppbyggnad av ny decentraliserad lärmiljö för högre utbildning	43
Sammanfattande reflektioner och rekommendationer	48
Bilaga 1. Undervisningsformer i decentraliserad eller helt flexibel kontext	1

Introduktion och bakgrund

Universitets- och högskolerådet, UHR, har regeringens uppdrag att under ett antal år arbeta för att främja kvalitet i distansutbildning inom högre utbildning. Uppdraget kopplar även till arbetet för ökad tillgång till högre utbildning genom decentraliserad utbildning. Satsningen inleddes 2021 med att ett antal utvalda lärosäten tillfrågades om medverkan i ett första skede. Högskolan Väst var ett av de tillfrågade lärosätena och vi tackade naturligtvis ja.

Inom ramen för uppdraget valde vi från Högskolan Västs sida att – vid sidan av huvudspåret att bidra i UHR:s arbete med kunskapsinsamling och kunskapsstöd – fokusera ett specifikt område där det idag saknas kunskapsöversikt: kvaliteten i studentens lärmiljö i en decentraliserad kontext. Vi fick grönt ljus från UHR att gå vidare på detta spår och satte upp ett undersökande projekt med tre delar:

- Tankesmedja – där några insatta och erfarna personer reflekterar över kvalitetsdimensioner utifrån både det lokala perspektivet och lärosätetsperspektivet
- Research – där vi undersöker några utvalda lokala campus/decentraliserade miljöer för högre utbildning i Sverige och internationellt samt hur man där arbetar med kvalitet i studenternas lärmiljö. I denna del ingår också del av ett forskningsprojekt som följer implementeringen av hybridformat inom ett kandidatprogram med studentgrupper på olika geografiska platser.
- Pilotprojekt: Campus Dalsland som exempel på hur man kan arbeta för att säkra kvalitet i den decentraliserade lärmiljön i samband med uppbyggnad av en helt ny miljö.

Vi gjorde bedömningen att projektet skulle kunna bidra till kunskapen om vad som skapar god kvalitet i decentraliserade miljöer för högre utbildning – miljöer som idag i princip saknar både formellt sammanhang och gemensamma förutsättningar. Det råder också brist på kunskap om hur lärosätena förhåller sig till och samverkar med den lokala miljön i samband med att man erbjuder utbildning på olika lokala campus/lärcentra.

Alla i arbetsgruppen har bidragit med dokumentation och deltagit i arbetet med rapporten. Det är vår förhoppning att denna sammanställning kan komma till nytta för en fortsatt positiv utveckling för och kvalitetssäkring av decentraliserade miljöer för högre utbildning i Sverige.

Vi vill rikta ett stort tack till UHR för den finansiering som möjliggjort arbetet i projektet.

Trollhättan i mars 2023

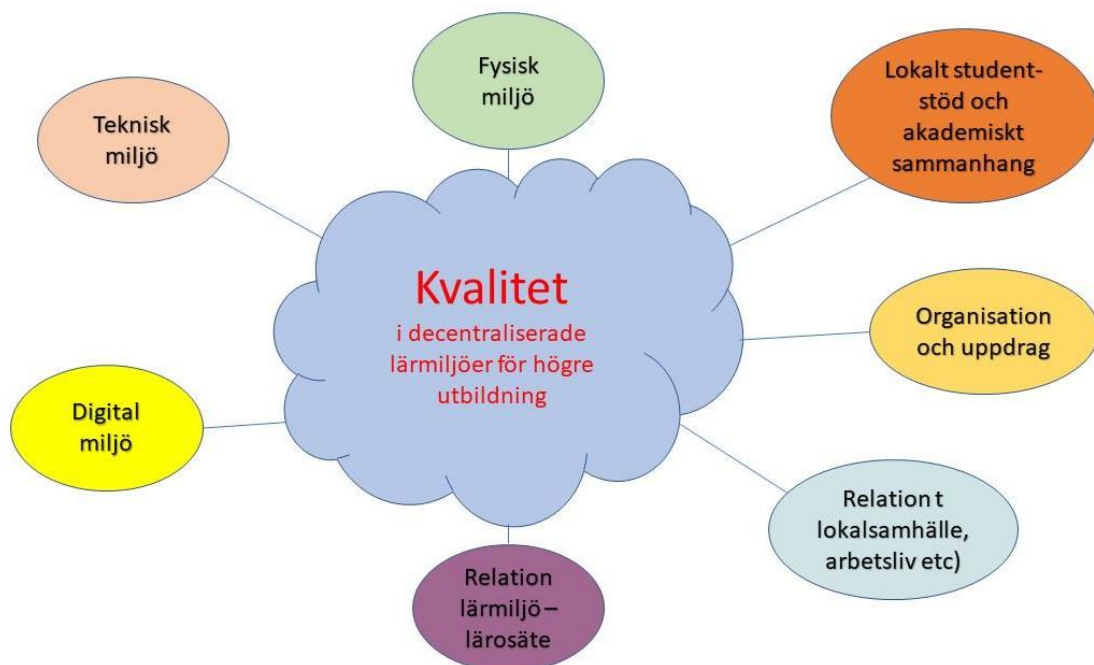
Lena Lindhé

Sammanfattning

Det saknas samlad kunskap om hur man kan arbeta med kvalitet i decentraliserade miljöer för högre utbildning i Sverige. Miljöerna ingår inte i det akademiska "ekosystemet" utan ägs och drivs av kommuner eller andra aktörer. Det saknas statlig grundfinansiering och verksamheten vilar ofta på kommunala strategier och eldsjälar som driver verksamheten.

I rapporten beskrivs och speglas ett antal olika decentraliserade miljöer för högre utbildning, i Sverige samt även internationellt. Frågeställningar om hur man kan erbjuda hög kvalitet i lärmiljön för studenten diskuteras och problematiseras. En ny miljö under uppbyggnad beskrivs också.

I projektet lyfter vi ett antal olika kvalitetsperspektiv som man kan utgå ifrån när man bedömer kvaliteten i en decentraliserad miljö för högre utbildning. Illustrationen nedan med ett antal inriktningsskikt skulle kunna bidra till ett standardiserande arbete för att kvalitetssäkra sådana miljöer mer långsiktigt.

I projektet har vi också reflekterat kring vilka systemförändringar som skulle kunna bidra till ökad tillgång till högre utbildning i hela landet. En sådan kan vara en ny statlig grundfinansiering av decentraliserade miljöer för högre utbildning, baserad på kvalitetsbedömning enligt ovan, och ett antal andra parametrar såsom regionala och lokala kompetensbehov, övergång till högre utbildning m.fl. På motsvarande sätt bör särskilda medel fördelas till de lärosäten som önskar arbeta strategiskt mot decentraliserade miljöer och därmed bidra till stärkt kompetensförsörjning och en ökad tillgång till högre utbildning i hela landet. Se vidare om den norska finansieringsmodellen på sidan 6.

Decentraliserade lärmiljöer för högre utbildning

Den här projektstudien fokuserar på kvaliteten i särskilt iordningställda decentraliserade miljöer för högre utbildning, miljöer som inte ingår i något lärosätes modercampus eller grundstruktur, men som ger förutsättningar för enskilda och/eller gemensamma studier. Ett arbetsrum i bostaden där en enskild individ bedriver nätbaserade högre studier utgör därmed inte en sådan decentraliserad miljö. Vi definierar inte heller exempelvis en offentlig biblioteksmiljö där en enskild kan sitta och studera som en sådan decentraliserad miljö för högre utbildning, såvida miljön inte pekats ut och iordningställts för syftet.

En decentraliserad miljö för högre utbildning kan se ut på väldigt många olika sätt i Sverige. Några exempel:

- En enkel men iordningställd lokal miljö där du som distansstudent kan sitta och studera, genomföra tentamina etc., men utan att ha kurskamrater i samma miljö. Kommunalt eller annat huvudmannaskap.
- En iordningställd lokal utbildningsmiljö där det erbjuds många olika slags vuxenutbildningar (SFI, kommunal vuxenutbildning, YH-utbildning) och någon enstaka högskoleutbildning. Kommunalt eller annat huvudmannaskap.
- En iordningställd utbildningsmiljö särskilt utformad för högre utbildning. Samverkan med ett eller flera lärosäten. Kommunalt eller annat huvudmannaskap.
- En iordningställd utbildningsmiljö för högre utbildning, där ett lärosäte placerar utbildning och viss bemanning samt styr över vissa lokaler och delar av miljön (ex. LTU i Skellefteå, GU på Steneby och Dacapo i Mariestad). Kommunalt eller annat huvudmannaskap.

Begreppsmässigt råder oklarhet vad man ska kalla en decentraliserad miljö för högre utbildning. Ofta används benämningen lärcentrum, ibland högskolecentrum, ibland lokalt campus.

Lärcentrumbegreppet har på senare år genomgått en betydelseglidning så att det idag oftast betecknar en miljö med fokus främst på kommunal vuxenutbildning.

I den här rapporten undviker vi i möjligaste mån begreppet lärcentrum, för att tydliggöra att vi diskuterar miljöer som fokuserar på högre utbildning. Det återstår med andra ord att komma fram till konsensus om vilket begrepp som långsiktigt bör användas för decentraliserade miljöer för högre utbildning i Sverige.

De flesta decentraliserade miljöer för högre utbildning drivs och finansieras av kommuner. Den högre utbildning som ges i miljön ägs och drivs av de lärosäten som erbjuder utbildningen, och finansieras av staten via Utbildningsdepartementet. Majoriteten av utbildningarna genomförs digitalt i hybridformat eller via videokonferenssystem. Den lokala miljön ansvarar för att arrangera lokaler, teknik, olika stödfunktioner m.m.

Ekonomiskt finns inga resurser i systemet för att stötta samverkan mellan kommuner och lärosäten om decentraliserad högre utbildning. Det statsbidrag som regeringen infört för att stötta lärcentrautveckling är kortsiktigt (ettåriga projekt) och går i de flesta fall till miljöer där högre utbildning inte förekommer.

Sedan många år tillbaka har Umeå universitet och Luleå tekniska universitet inom sina takbelopp särskilda medel för att ge decentraliserad utbildning upp till en viss volym. Inga andra lärosäten har sådana medel. Dock har några enstaka avgränsade satsningar gjorts på senare år. Nyligen fördelade regeringen exempelvis vissa riktade medel till fem lärosäten (bl.a. Högskolan Väst) för att ge decentraliserade vårdutbildningar. Dessa medel möjliggör för fler att ta del av samhällsviktiga utbildningar. Högskolan Väst kommer att använda de nya resurserna för att bl.a. erbjuda

sjuksköterskeutbildning och specialistsjuksköterskeutbildning vid Campus Dalsland, samt flera specialistsjuksköterskeutbildningar vid Campus Västervik. Den här riktade satsningen kan möjligen ses som en indikation på att nationell politik börjar erkänna behoven av att satsa på utökad decentraliserad högre utbildning av hög kvalitet.

I vårt grannland Norge har regeringen nyligen tagit initiativ till en utökad satsning på decentraliserad högre utbildning. Man har fördelat grundfinansiering till 16 studie-/högskolecentra för att ge dem möjlighet att erbjuda ett utökat utbud av decentraliserad högre utbildning. Samtidigt får 17 universitet, högskolor och yrkeshögskolor särskilda resurser för att erbjuda fler decentraliserade utbildningar¹.

I regeringsförklaringen Hurdalsplattformen² framgår följande (citat från sid. 55):

”Regjeringa vil:

- *Stille tydelegare nasjonale krav til universitet og høgskular om regionalt nærvær for å styrkje det desentraliserte tilbodet og møte regionale kompetansebehov, gjennom oppdragsbrev og utviklingsavtaler.*
- *Gjennomgå finansieringssystemet slik at det fremmer det breie samfunnsoppdraget til lærestadene, varetar ein desentralisert struktur og bidrar til betre studiekvalitet og livslang læring.*
- *Auke basisfinansieringa for universitet og høgskular og bidra til å kompensere meirkostnader for fleircampus-institusjonar.*
- *Lansere ei reform for desentralisert utdanning over heile landet, blant anna gjennom lokale utdanningscenter som i hovudsak er eigde av fylka eller har samarbeidsavtaler med eksisterande institusjonar. Utdanningscentera skal få eit særleg ansvar for utdanning der folk bur, basert på lokale kompetansebehov.”*

Lärosäten som ger högre utbildning decentraliserat ansvarar givetvis för kvaliteten i den utbildning som erbjuds och genomförs. Däremot har lärosätet inte fullt inflytande över den fysiska, digitala eller sociala miljö där studenten befinner sig, med undantag för de lokala campusmiljöer där lärosätet självt står för lokaler och bemanning (ex LTU i Skellefteå).

Här finns med andra ord ett diffust utrymme/gränssnitt mellan utbildningsanordnaren och den ”mottagande” miljön där ingen riktigt vet vem som ansvarar för kvaliteten i studentens utbildningsmiljö. Det har heller inte på nationell nivå diskuterats någon slags gemensam kravprofil för kvalitet i decentraliserade miljöer för högre utbildning. Vår förhoppning är att den här rapporten kan bidra till att ett sådant arbete inleds.

---

¹ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringa-fordeler-184-millionar-til-desentraliserte-utdanninger/id2922413/>

² <https://www.regjeringen.no/contentassets/cb0adb6c6fee428caa81bd5b339501b0/hurdalsplattformen.pdf>
sidan 55

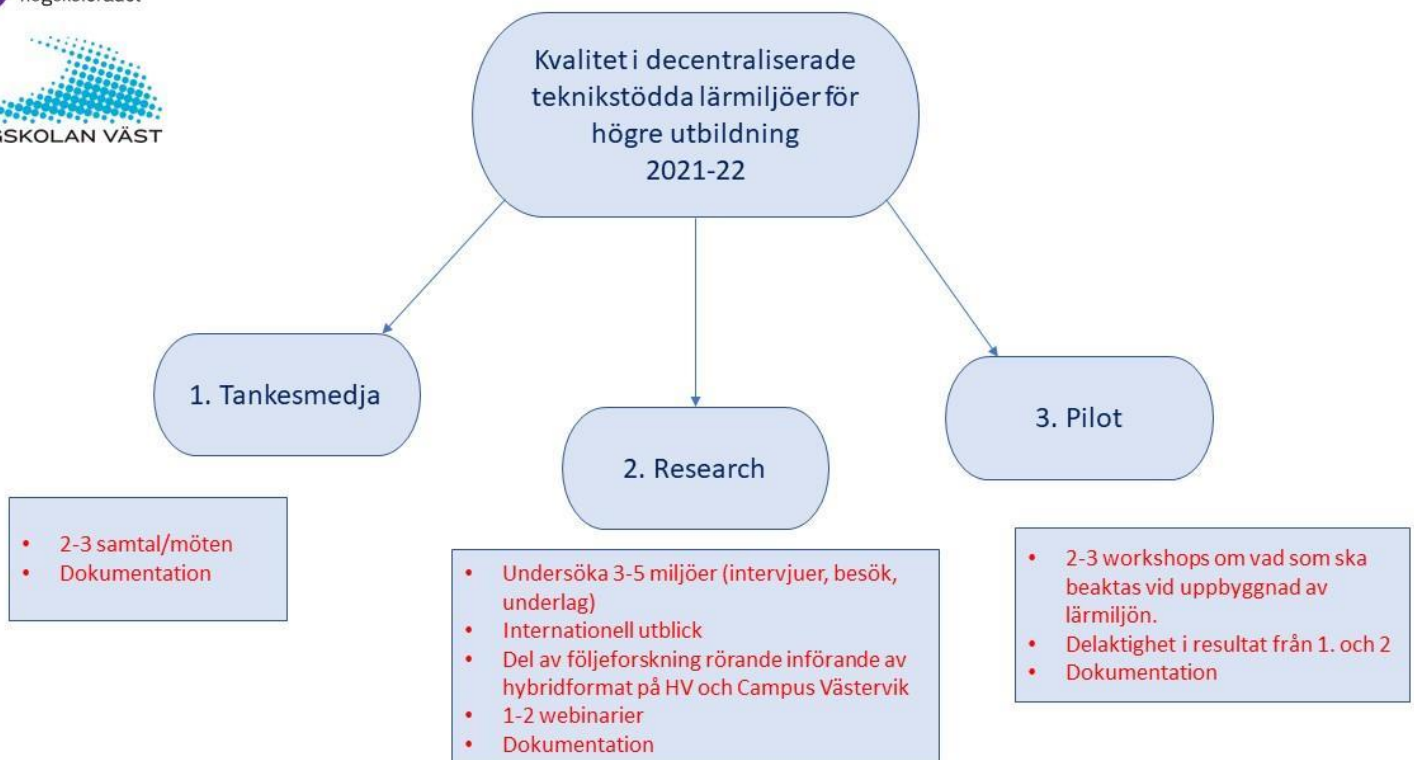
Projektupplägg

Projektet har syftat till att undersöka, dokumentera och utveckla kunskap om hur man med högsta möjliga kvalitet kan arrangera decentraliserade lärmiljöer för att stärka en god tillgång till högre utbildning i hela landet. Det handlar om miljöer som lärosätena varken har ägarskap över eller mandat att driva och hantera. Hur samverkar lärosäten och kommuner och/eller andra huvudmän för att optimera kvaliteten i lärmiljön för studenterna? Vilka styrkor och svagheter finns inom systemet idag – och vad skulle kunna utvecklas och förbättras?

Projektgruppen har bestått av:

- Lena Lindhé, Rektorsråd för samverkan, Högskolan Väst, projektledare
- Lars Johansson, Avdelningschef, Högskolan Väst
- Alastair Creelman, E-lärandespecialist, Linnéuniversitetet
- Lena Garberg, Projektledare, Högskolan Väst
- Monika Hattinger, Universitetslektor, Högskolan Väst
- Håkan Nunstedt, Universitetslektor, Högskolan Väst
- Jerry Engström, Campuschef, Campus Västervik
- Maria Skarin, Utbildningskoordinator och handläggare, Campus Västervik
- Ida Lindh, Strategiskt ansvarig, Campus Skellefteå
- Kristina Sandström, Verksamhetsledare, Campus Dalsland
- Marcus Holm, IT-chef Bengtsfors kommun (Campus Dalsland)

Nedan visas en översikt över huvudingredienserna i projektet.

Arbetet har bedrivits i tre spår där vi på olika sätt strävat efter att fånga och belysa vad som skapar kvalitet i en decentraliserad miljö för högre utbildning.

1. Tankesmedja – där några insatta och erfarna personer reflekterat över kvalitetsdimensioner utifrån både det lokala perspektivet och lärosätetsperspektivet
2. Research – där vi undersökt några utvalda decentraliserade miljöer för högre utbildning i Sverige och internationellt samt hur man där arbetar med kvalitet i studenternas lärmiljö. I denna del ingick också del av ett forskningsprojekt som följer implementeringen av hybridformatet inom ett kandidatprogram med studentgrupper på olika geografiska platser.
3. Pilotprojekt: Campus Dalsland som exempel på hur man kan arbeta för att säkra kvalitet i den decentraliserade lärmiljön i samband med uppbyggnad av en helt ny miljö.

Under arbetets gång har representanter från arbetsgruppen medverkat i UHR:s kunskapsaktiviteter såsom webinarier och poddar enligt följande:

- Webinarium: "Organisation för lärande och utbildning på distans" med medverkan av Lena Lindhé, Högskolan Väst samt Jerry Engström, Campus Västervik.
- Webinarium: "En internationell utblick" med medverkan av professor Gary Campbell från University of the Highlands & Islands i Skottland, samt Lena Lindhé, Högskolan Väst.
- Webinarium: "Programutbildningar i hybridformat" med medverkan av Håkan Nunstedt, Högskolan Väst.
- Distansutbildningspodden: "Att erbjuda studier off-campus" med medverkan av Jerry Engström Campus Västervik.

Samtliga ovan nämnda aktiviteter går att se eller höra i efterhand under olika rubriker i UHR:s resursbank³.

---

³ <https://hpu.uhr.se/resursbanken/>

Tankesmedja med reflektioner om kvalitet i decentraliserade lärmiljöer för högre utbildning

I ett tidigt skede i projektet genomfördes två modererade samtal där representanter från kommuner respektive lärosäten fick reflektera över kvalitetsdimensioner och -utmaningar kopplat till bland annat rollfördelning, kvalitetsarbete, långsiktighet samt hur kvalitet i lärmiljön inverkar på människors benägenhet att ta del av högre utbildning. Personerna i samtalen var ombedda att delta utifrån egna erfarenheter och reflektioner. Nedan sammanfattas de två samtal vi genomfört.

Kvalitetsdimensioner - kommunens perspektiv

I det första samtalet tog vi utgångspunkt i kommunernas perspektiv och vad det innebär att driva en decentraliserad miljö för högre utbildning i kommunal regi. Samtalet modererades av Lena Lindhe, Högskolan väst, och deltog gjorde:

- Jerry Engström, Campus Västervik
- Ida Lindh, Campus Skellefteå
- Alastair Creelman, Linnéuniversitetet
- Monika Hattinger, Högskolan Väst

Inledningsvis ombads Ida och Jerry att beskriva sina respektive campusverksamheter. Här följer en kort sammanfattning, mer utförlig beskrivning återkommer i avsnittet "Platsbesök".

Skellefteå ligger geografiskt mitt emellan två stora lärosäten: Umeå universitet och Luleå tekniska universitet, med ungefär 14 mil enkel resväg till vardera lärosätet, vilket blir väl långt för daglig pendling, särskilt med de kollektivtrafikförbindelser som erbjuds. Campus Skellefteå fyller därmed viktiga behov för den lokala kompetensförsörjningen. I förbindelse med de stora industrisatsningarna i Norrbotten och Västerbotten ökar kompetensbehoven kraftigt varför verksamheten vid Campus Skellefteå just nu expanderar. Campus Skellefteå har växt och krympt över tid. Vid år 2000 var det uppemot 2000 studenter på campus och Umeå Universitet samt Luleå tekniska universitet erbjöd cirka 10 program vardera, samt uppdragsutbildning och kortare kurser. Därefter minskade Umeå Universitet sin närvaro på campus i ett led av ökad centralisering till huvudcampus, vilket ledde till vakanser och färre studenter. Kommunen placerade då vuxenutbildning och SFI på campus under en period, men sedan ett par år tillbaka sker en omstrukturering och omprioritering, och kommunledningen har utarbetat en strategi för helheten med fokus på högre utbildning och forskning. LTU och Umu är fortsatt representerade på campus och under de senaste åren har även flera YH-aktörer kommit dit. LTU har en större volym och huserar med cirka 100 anställda i egna lokaler med både utbildning och forskning. Umu ger bland annat sjuksköterskeutbildning och har ett 15-tal anställda stationerade i Skellefteå. Campus Skellefteå erbjuder även vissa högskoleutbildningar från andra lärosäten, ett antal "Wrapped MOOCs" samt ett antal YH-utbildningar.

Campus Västervik definierar sig som ett lokalt campus beläget i en landsbygdskommun. Man har likt Skellefteå mellan 10 och 15 mil till närmaste lärosäten (Linnéuniversitetet, Linköpings universitet) och med liknande utmaningar gällande kollektivtrafik. Man erbjuder högskoleutbildningar med utgångspunkt i lokala kompetensbehov samt även några YH-utbildningar. Viktigaste utbildningsanordnarna är Högskolan Väst, Linnéuniversitetet och Linköpings universitet. Ca 700 studenter läser på Campus Västervik. Man har på senare år också byggt upp en FoU-enhet med flera doktorander verksamma vid olika lärosäten.

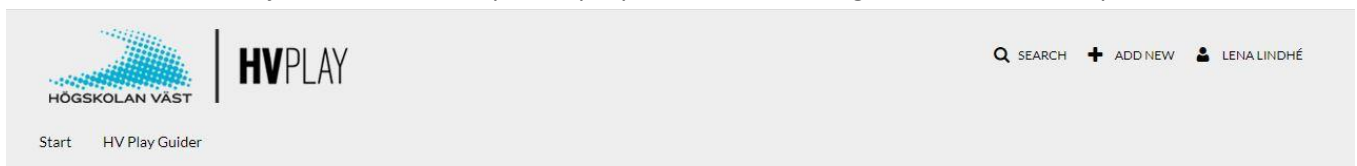
Reflektioner kring kvalitet för studenten i det lokala campus-perspektivet:

I Västervik jobbar man utifrån ett kvalitetsramverk man utarbetat lokalt och tillämpat sedan 2014. Man följer upp studenternas synpunkter på lärmiljön genom enkäter och intervjuer, och undersöker kontinuerligt förbättringsmöjligheter. Grunden är att miljön ska vara attraktiv för alla studenter som läser i Västervik. Teknikfrågan är central och prioriterad: "Det ska bara funka, helt enkelt". Detsamma gäller tillgången till grupprum. Man vill att studenterna ska använda miljön så mycket som möjligt och anpassar stödet till studenterna utifrån den kontinuerliga uppföljningen och utbildningarnas utveckling. En ledstjärna för Campus Västervik är att "Varje individ ska känna sig sedd".

På många sätt ligger det helt och hållet hos den lokala huvudmannen (i det här fallet Västerviks kommun) att utforma miljön. Dialogen med lärosätena haltar i det här avseendet, menar Jerry. En värdefull överbyggnad har skett på senare år då man anställt "kontaktadjunkter" kopplade till respektive utbildningsprogram och i samråd (och samfinansiering) med utbildningsanordnaren.

Vid Campus Skellefteå finns en större variation i verksamheter än vid Campus Västervik, flera utbildningsanordnare på plats osv. Då blir det viktigt med allt som sker i "mellanrummen", attraktiva mötesplatser och en modern studentservice som är gemensam för alla studenter, enligt Ida. En värdefull tillgång för studiemiljön vid Campus Skellefteå är det centralt placerade, bemannade biblioteket dit stöd och service till studenterna samlokaliseras. Biblioteket drivs av Skellefteå kommun men med avtal och samfinansiering av båda universiteten.

På Campus Skellefteå utvecklas just nu såväl organisationen som miljön. Dels har det tagits ett helhetsgrepp om fastigheterna på området, med fokus på attraktiva studiemiljöer, och studentnära stöd och service utvecklas utifrån studenternas behov, bland annat genom fler bokningsbara ytor, mer flexibla miljöer där studenter på campusplacerade utbildningar möter studenter på

platsoberoende utbildningar osv. Med bostadsgaranti för alla eftergymnasiala studenter så har även behovet av studentbostäder ökat, varför 250 nya studentbostäder planeras på campusområdet. Man ser också över studenternas miljö utifrån ett studiesocialt perspektiv. Detta arbete ligger till grund för framtida och återkommande kvalitetsundersökningar.

Reflektioner angående relationen med lärosätena:

Campus Västervik har avtal för varje utbildning som ges där, om vilka personer och funktioner som är nyckelkontakter. De samfinansierade adjunktrollerna (som har en särskild kontaktroll för respektive utbildning) har blivit allt viktigare. Man bjuder också in lärarlagen som jobbar med respektive utbildning, för att de ska få uppleva miljön. Men man måste kontinuerligt hålla ett öga på "mellanrummen" och gränssnitten mellan lärmiljön och lärosätet. Centralt och viktigt är också det ömsesidiga förtroendet. Det kan variera över tid hur olika lärosäten engagerar sig i relationen utifrån ett ledningsperspektiv, och det är viktigt att hålla liv i dialogen om vad respektive part vinner på att samverka.

Campus Skellefteå har övergripande avtal, verksamhetsplaner och "högnivå-möten" med Umeå universitet samt Luleå tekniska universitet. Med YH-aktörer finns inte lika omfattande avtal, utan olika former av samverkan som är mer eller mindre formaliserad. Tillsammans med aktörerna och studenterna har det också tagits fram en campusplan som beskriver en gemensam bild för önskvärd utveckling av området. LTU har även en intern utvecklingsplan för verksamheten i Skellefteå. Detta är ett resultat av att man bedriver verksamhet och är fysiskt närvarande på campus. Campus Skellefteå jobbar också med att erbjuda miljö för studiegrupper som tar del av MOOC:s, ett koncept man vill vidareutveckla. Det innebär inte en direkt relation till anordnande lärosäten, men en bra möjlighet för individen att studera i ett sammanhang.

Här följde en diskussion om hur man skulle kunna finansiera ett hållbart koncept med "Wrapped MOOC:s" där studenter som vill läsa en MOOC erbjuds återkommande träffar och handledning. Kan man etablera samverkan med studieförbund och definiera konceptet som studiecirkel? Eller är det möjligt att sälja möjligheten som en mindre uppdragsutbildning till arbetsgivare?

Campus Västervik använder sig inte av lärcentrabegreppet, utan lyfter istället varumärket Campus Västervik. I Skellefteå finns ett lärcentrum kvar sedan tidigare, men har blivit en del av den kommunala vuxenutbildningen. Då detta leder till otydlighet så håller man nu på att ta fram ett studentcentrum med fokus på eftergymnasiala studenter. Utåt används primärt varumärket Campus Skellefteå.

Både Västervik och Skellefteå önskar tydligare kriterier för vad som är ett lärcentrum och vad som är ett studiecentrum för högre utbildning på nationell nivå. Det skulle också skapa en tydlighet i erbjudandet gentemot lärosätena om vad man faktiskt erbjuder och hur detta kan bidra till ökad kvalitet, rekrytering och genomströmning av studenter. En gemensam reflektion är att det är olyckligt att det nuvarande statsbidraget (för decentraliserade miljöer) riktas till lärcentra med Skolverket som ansvarig myndighet. Stödet går med andra ord primärt till kommunal vuxenutbildning. Miljöer där man driver högre utbildning borde sammanfattas med andra begrepp – lokalt campus eller studiecenter för högre utbildning, och lärcentrumbegreppet lämnas därhän.

En annan gemensam reflektion rör lokala campus bidrag till breddad rekrytering. Där ser samtliga deltagare stora fördelar genom att nya kategorier av studenter lockas till högre utbildning, och den direkta relationen till lokalsamhälle och lokalt näringsliv verkar också stärkande på kvaliteten i studentens lärmiljö.

Kommentarer från lärosätena:

Alastair (LNU) reflekterar att relationen mellan lokalt campus och lärosätet ofta är individ- eller programbaserad. I regel saknas en övergripande strategi hos lärosätena för relationen till lokala campus. Situationen kan på motsvarande sätt uppfattas spretig ute på det lokala campuset, med många relationer att hantera och på olika nivåer. Nyckelfrågan blir: hur ska vi från lärosätena förhålla oss till den här pusselbiten lokala campus/studiecentra som hänger löst i högskolesystemet? Det saknas en tydlig rollbeskrivning och en definition av hur ett lokalt campus ska vara för att bli en nod i systemet. Vi skulle behöva en kartläggning av vilka noder som finns, och sätta upp reglerade samverkansformer. Om vi inte inkluderar dessa noder mer formellt i högskolelandskapet blir resultatet att vi fortsätter att arbeta ad hoc.

Ett förslag om att organisera ett nytt nätverk för lokala campus/noder som jobbar prioriterat med högre utbildning diskuterades. Det skulle kunna utgöra en utgångspunkt för att identifiera kvalitetskriterier och positionera dessa miljöer tydligare i högskolelandskapet. Resonemanget medför frågor om hur man skulle definiera och avgränsa miljöerna från varann, och skapar också ett behov av tydliga kvalitetskriterier.

Monika (HV) menar att diskussionen har funnits i många år, och det är samma utmaningar som finns nu som för många år sedan. Lärosätena borde få riktade medel för att ge decentraliserad utbildning och att bygga struktur för samverkan med lokala campus. Då skulle systemet också börja blomstra och fungera. Det är också viktigt med den lokala näringslivssamverkan och vad den bidrar med till studenternas lärmiljö.

Medskick inför framtiden:

Ida menar att det är värdefullt med en utvecklad dialog med andra lokala campus samt även dialog med lärosätena om kvaliteten i studenternas lärmiljö. Efter pandemin med alltmer digital undervisning bedömer Ida att den studiesociala miljön ett lokalt campus kan erbjuda blir än viktigare. Jerry ser ett stort värde i att bli inbjuden till dialog med lärosätena, istället för att behöva ”knô” sig in. Tycker att lärosätena har för svagt intresse för hur deras studenter har det i den lokala miljön. Utvecklad samverkan om studiemiljön, kursutvärderingar etc vore bra.

Om närvaro av forskning i den lokala miljön: Västervik tror att den kommer att växa alltmer i betydelse, med direkt koppling till utbildningarna som ges och med samverkan med lokala aktörer i forskningsprojekten. I Skellefteå ser man stort värde i närvaron av doktorander och forskare både från LTU och UmU.

Lärosätets perspektiv på kvalitet i den decentraliserade miljön

I samtal nr 2, om lärosätets perspektiv med kommentarer från den kommunala miljön, deltog följande personer med sina erfarenheter och reflektioner:

- Jerry Engström, Campus Västervik
- Ida Lindh, Campus Skellefteå
- Alastair Creelman, Linnéuniversitetet
- Monika Hattinger, Högskolan Väst (del av samtalet)

Lena Lindhé, Högskolan Väst, modererade.

Linneuniversitetet

Alastair inledde med att berätta om Linneuniversitetet (LNU) som har många års erfarenhet av samverkan med lärcentra/lokala campus. Utbudet och samverkan har dock minskat på senare år. Det är svårt att få överblick över hur det ser ut idag eftersom det saknas rubriker och begrepp i de interna söksystemen vilket gör att man istället behöver gå igenom vad varje fakultet gör. I huvudsak har man numera samarbete med Campus Västervik och Campus Ljungby, viss verksamhet i Oskarshamn och Hultsfred också. Man ger framför allt vårdutbildningar i Västervik, musikproduktion i Hultsfred och teknikinriktade utbildningar plus även en del vård och lärarutbildningar i Ljungby, samt vård i Oskarshamn. De program och kurser som ges vilar på individer eller lärarlag som jobbat med denna samverkan i många år. Det saknas en lärosättesövergripande strategi, det finns inget utarbetat stöd utan stödet blir situationsbetingat utifrån de ansvarigas kunskap. Samverkan bygger tydligt på personliga kontakter och i stor utsträckning tradition genom åren.

De deltagande kommunerna, Skellefteå och Västervik, känner igen beskrivningen, men ställer sig frågan vilka krav lärosätena ställer på den lokala anordnaren? Handlar det om kopplingar till arbetsmarknaden, rekryteringsbas eller är det andra parametrar som är viktigare? Dialogen landar också i kvalitetsfrågorna, och hur man från lärosätena ser och bedömer skillnad i hur man hanterar kvalitetsuppföljningen i campusförlagda utbildningar kontra decentraliserade utbildningar?

Alastair berättar att det finns standardformulär för kursutvärderingar oavsett distributionsform. Han är samtidigt allmänt tveksam till kursutvärderingar – det blir lätt en nöjd-kund-undersökning med studenttyckande, och säger inte så mycket om utbildningens kvalitet. Det borde inte finnas någon skillnad. Det som redovisas till UKÄ är oavhängigt distributionsform. Men det borde finnas kvalitetskriterier som följer upp hur vi använder digitala plattformar, menar han. På samma sätt borde man följa upp att studenter känner sig inkluderade och sedda. Istället för att titta på vilka mekanismer det finns i kursen som skapar socialisering, gruppgemenskap etc. följer man upp genomströmning i distansutbildning, men med haltande underlag eftersom merparten av de kurser som ges decentraliserat är ortskodade och därför inte kommer med i distansuppföljningen. Om de inkluderades skulle genomströmningen se helt annorlunda ut... I uppföljningar har det också visat sig att en hel del av de avhopp från distanskurser som drar ner genomströmningen utgjordes av campusstudenter som läste vid sidan av ordinarie studier. Här visar det sig hur svårfångat distansbegreppet är. Begreppet tolkas på många kreativa sätt, och det saknas en standard, precis som det gör med de decentraliserade miljöerna.

Det behövs en höjd medvetenhet inom lärosätena om vad en decentraliserad miljö/lokalt campus handlar om. Det finns många läsningar och gamla uppfattningar kvar. Många lärare tänker "förbi" dessa miljöer och prioriterar nätbaserad utbildning till "hela landet". Vi skulle behöva tydliggöra rollen för de decentraliserade miljöerna mer.

Linneuniversitetet har en bra struktur och resurser gällande nätbaserad utbildning och digitalt stöd. Det finns ett ekosystem för digitala plattformar, en tydlig förvaltning, utveckling och support. Det finns ett helt sammanhang som fungerar och utvecklas hela tiden. Det finns också bra stöd för lärarna. När pandemin kom växlade man upp supporten ytterligare, det blev mer pedagogisk diskussion om hur man utformar utbildningen mer kommunikativt och kollaborativt. Samtidigt slöt alla krafter upp både nationellt och internationellt för erfarenhetsutbyte, delning och ömsesidigt stöd.

Utbudet av nätbaserade utbildningar har ökat under och efter pandemin. Alla fakulteter jobbar idag med distansutbildning både på program och kurser. Men det behövs fortfarande ett kvalitetssäkringsarbete. Fler utbildningar ges i hybridformat men det kan vara en utmaning och svårt att lyckas med. Gällande den platsbaserade distansutbildningen så finns ingen tydlig linje på LNU för kvalitetsdialog mellan lärosätet och de lokala campusen. Det är upp till respektive utbildning. I viss mån påverkas dialogen positivt av att lärosätet har bemanning i form av t.ex. kliniska adjunkter. Här bekräftar Jerry att den typen av bemanning har stor betydelse kvalitetsmässigt för studenterna.

Ida beskriver en i viss mån omvänd situation på Campus Skellefteå. Man har UmU:s institution för omvårdnad på plats med lärare och forskare, men ändå beskrivs utbildningen som en distansutbildning. Det gör att det är svårt att skapa kännedom om utbildningen på plats, många studenter från andra delar av landet som inte inser att VFU och andra kliniska moment måste göras på plats i Skellefteå utan rese-/boendeersättning. Resultatet blir höga avhopp, och fortsatt regional kompetensbrist.

Lena instämde och berättade att klassningen av utbildningar är grumlig genom att vissa lärosäten klassar ortsbaserade utbildningar som distans och andra klassar dem som campus- eller ortsbaserade. Det resulterar i att statistiken blir missvisande, och att beslut riskerar att tas på felaktiga grunder. Både Jerry och Ida menar att det finns en rädsla att ortsklassa vissa utbildningar då lärosätena verkar tro att det drar ner söktalet. Samtidigt är genomströmning och prestationsgrad hos studenter på lokala campus ofta är högre än hos studenterna på modercampus.

Alastair håller med om att lärosätena har svårt att jonglera med större utbildningar som ges samtidigt på modercampus, på lokala campus och på ren distans. Ambitionen är då att man vill blanda alla dessa typer av studenter. Det är en stor pedagogisk utmaning. Kanske kan pandemin och den omställning den innebar ge oss erfarenheter att bygga vidare på, frågar kommunerna?

Alastair menar dock att trenden är mycket tillbaka till det gamla, även om man kan se en fortsatt digital utveckling med olika instrument och metoder som man fortsätter att använda. Men ett problem är att lärosätena oftast starkt identifierar sig med sin plats. Men det finns ju undantag, såsom University of the Highlands and Islands, där alla lärare och studenter förvisso är bundna till en plats men framför allt till det gemensamma systemet eller sammanhanget. Man lyckas att förena de tre dimensionerna av modercampus, lokal studiemiljö och ren nätbaserad distans och det blir en naturlig mix för studenterna. Men vi har inget lärosäte som tänker så i Sverige. Se bara på lärosätens bildspråk som alla liknar varann och är väldigt platsbundna. Distansstudenterna syns inte och kan inte identifiera sig i bildspråket. Det läggs mycket resurser på den fysiska miljön och man ställer sig inte frågan hur man ska få studenterna dit. Inte heller gör man strategiska satsningar på att kvalitetssäkra den digitala miljön.

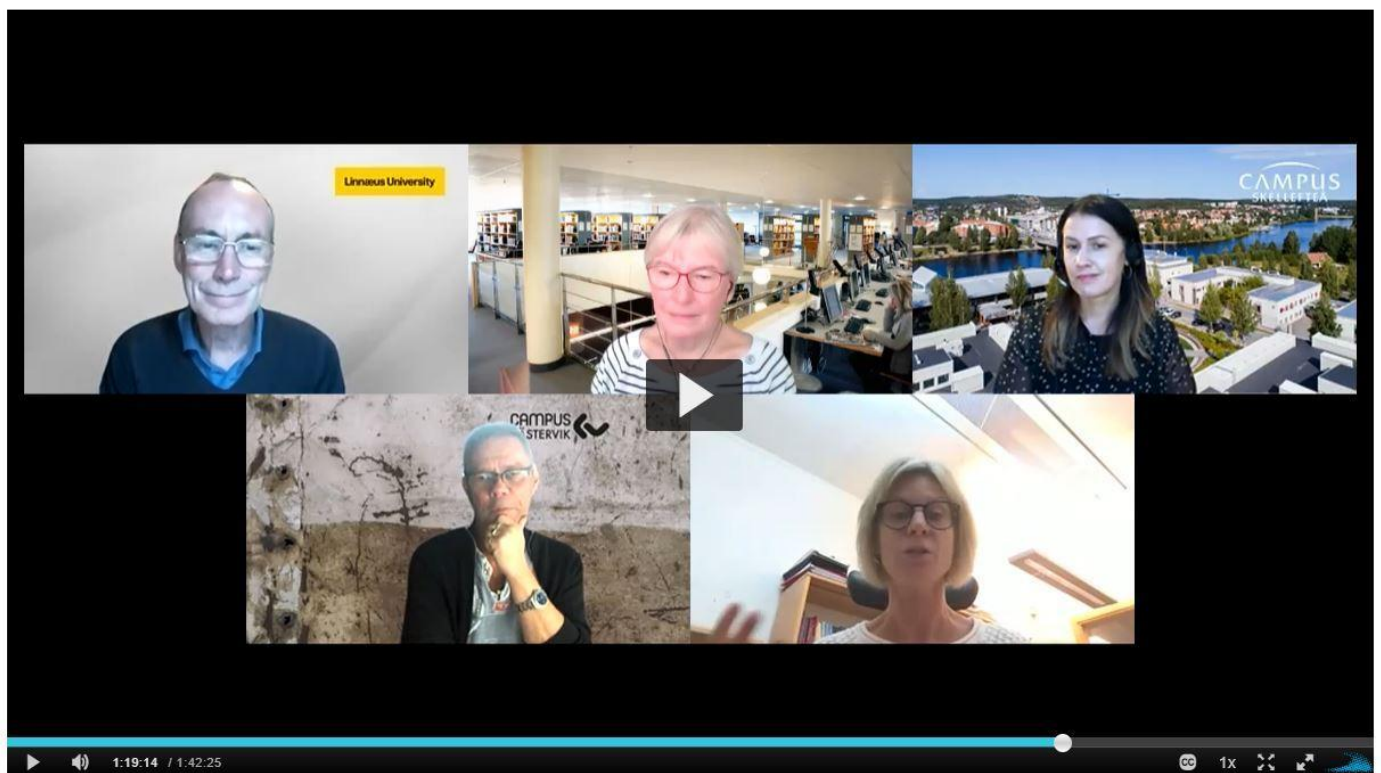
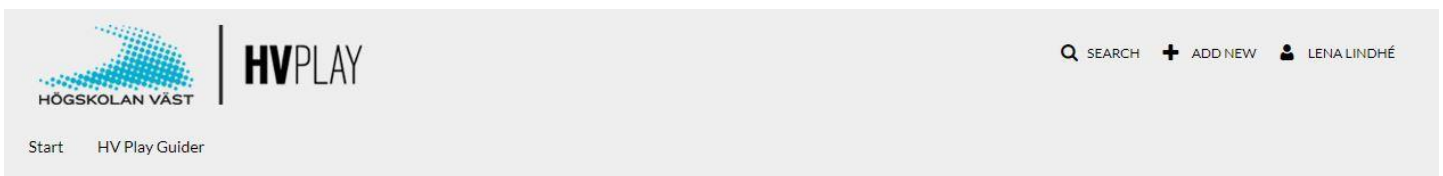
Högskolan Väst

Högskolan Väst har en lång historia av att jobba med ortsbaserad distansutbildning, i de tidiga skedena jobbade man mot uppåt 60 – 70 olika lärcentra. Det var en pionjärperiod med mycket

eldsjälar som drev utvecklingen. Det tillsattes en distansutbildningskoordinator som följde utvecklingen av hur man byggde upp decentraliserade miljöer. Engagemanget såväl internt som i kommunerna var stort, och det var mycket diskussion om kvalitet med fokus på distributionsformer och kommunikation med studenter och personal ute i de lokala miljöerna. Skillnaden nu jämfört med då var att det fanns pengar i systemet. Tyvärr hann systemet dessvärre aldrig utvecklas och mogna eller t.ex. påbörja ett gemensamt kvalitetssäkringsarbete innan politiken valde att dra tillbaka resurserna. De centrala funktionerna på lärosätena försvann efter 2008 och idag saknas det överblick. Den mångfacetterade samordningen och kommunikationen var drivande så när det försvann uppstod ett tomrum. Det var helt enkelt resursfrågor som avgjorde att många funktioner försvann, och därmed utbildningar från de lokala miljöerna.

Den återstående samverkan mot lokala campus har rört några få miljöer som HV höll kvar kontakten med. Den starkaste samverkan har Högskolan Väst idag med Campus Västervik. Det är en ganska liten volym men en trofast relation. Dialog är påbörjad med Campus Skellefteå, plus att det nu byggs upp en miljö i den egna regionen, Campus Dalsland, som man tror mycket på.

Gällande nätbaserad utbildning har HV hyfsat stora volymer även om de inte tillhör de största. Där har det tagits strategiska grepp på övergripande nivå redan innan pandemin, genom att alla institutioner givits uppdrag att förbereda för möjligheten att ge utbildningen såväl i distansform som på campus. Samlat stöd till studenter och lärare är under stark uppbyggnad, och man har också jobbat mycket aktivt för att förbereda campusmiljön för hybridundervisning.

Jerry menar att det vore bra om man nationellt på sikt kunde enas om ett gemensamt kvalitetsperspektiv mellan lärosätet och den lokala campusmiljön. Kanske bör man sätta upp gemensamma styrdokument samt en ordning för gemensam utvärdering och uppföljning. Ida instämde i detta och menar att en ökad tydlighet i vad miljöerna faktiskt erbjuder skulle kunna underlätta för lärosätenas övergripande strategiska arbete med decentraliserade miljöer.

Lena menar att problemet är att det inte finns någon instans som jobbar med frågorna, utan bara ett antal nätverk som besitter stor kunskap men inte har någon formell roll eller mandat över frågan. Alastair instämmer och hävdar att det saknas en övergripande kunskap om de här frågorna i Sverige. Om än man kan skönja en större förståelse idag än tidigare hos UKÄ och UHR så saknas expertis.

Högskolan Väst har utvecklat arbetssätten för hur man samverkar med lokala campus. Idag tecknar man mer långtgående avtal som signalerar att man har en "fast relation" mellan lärosätet och den lokala miljön, även om dialogen ser olika ut när det gäller olika institutioner.

Både Jerry och Ida instämmer i att avtal ger en fördjupad samverkan och mer struktur på samarbetet. Alastair menar att det är helt avgörande att avtalen tecknas på ledningsnivå, och att det är en bra väg framåt. Även på Linnéuniversitetet försöker man nu ta ett helhetsgrepp om hur man jobbar med professionsutbildningarna och samverkan med lokala miljöer. Utmaningen kan, menar Jerry, vara den interna kommunikationen inom lärosätena som gör att det ibland blir svårt att nå fram. Ida berättar att i Campus Skellefteås avtal med exempelvis Umeå universitet så täcks både utbildning, forskning, aktiviteter och kommunikation in, med mera. Ibland kan det dock, menar hon, uppstå varumärkesdiskussioner. Det är något man också känner igen på Campus Västervik.

Medskick för framtiden

Det är, menar Monika, fortsatt av vikt med en koordinerande roll på lärosätet. Alastair instämmer i att det skulle gynna alla om det fanns någon samordningsfunktion på lärosätet för kontakten med lokala campus. Men det måste vara en strategisk funktion med förankring i ledningen.

Jerry noterar att man nu verkar bygga upp den här typen av funktion på t.ex. Linköpings universitet där man vill ta ett strategiskt grepp om samverkan med lokala campus.

Lena framhåller att vi inte får inte glömma att det var en politisk process som skapade den kursändring som gjordes i slutet av 00-talet. Nätuniversitetet och anknytande verksamheter stängdes ner, resurserna försvann ur systemet. Lärosätena drog öronen åt sig och fokuserade på "kärnan" och den egna campusutbildningen. Det fanns också en problematisk diskussion om att minska antalet lärosäten. Nu byggs nya strukturer och digitaliseringen skapar bättre förutsättningar än tidigare men vi ser ändå inte vartåt det leder. Jerry kommenterar att det svenska högskolelandskapet inte strävar efter att få fram balans mellan de goda delarna nätbaserat-decentraliserat-campusbaserat utan allt är svart eller vitt. Men det finns inga motsättningar egentligen. Jämför University of the Highlands and Islands som klarar att ta helhetsgrepp.

Sammanfattningsvis menar deltagarna att det är viktigt att jobba mer med att definiera och avgränsa vad som är en god decentraliserad miljö för högre utbildning. Dags att bygga ett nytt nätverk och sätta kvalitetsfrågorna överst?

Alastair föreslår att ta fram en film om vad som är ett lokalt campus för högre utbildning.

Platsbesök med fördjupad research

Under projektet ville vi undersöka lite mer fördjupat hur några olika lokala campus för högre utbildning arbetar med kvalitet i lärmiljön för studenterna. Vi har gjort fem platsbesök, i miljöer där förutsättningarna skiljer sig åt men där också många frågor och utmaningar är gemensamma. Vi har besökt tre miljöer i Sverige, varav en digitalt p.g.a. pandemin, samt två internationella miljöer – den ena i Norge (också digitalt besök) och den andra i Skottland.

Inför platsbesöken samlade vi in en del generell information om varje miljö, utifrån en strukturerad enkät. Vid besöken förde vi samtal med ledning, stödfunktioner (såväl IT-/teknikstöd som studie- och studentstödsfunktioner) samt med ett utvalt antal studenter. Vår ambition var att undersöka hur man tänker och arbetar med kvalitetssäkring av studiemiljön i relation till ett antal nyckelperspektiv:

- Fysisk miljö och teknik
- Digital kompetens och support – för personal och studenter
- Det specifika/unika i campusmiljön/småskalighet
- Kultur/socialt sammanhang/"högskolemässighet"
- Krav från och på samverkande lärosäten
- Dialog och samverkan mellan högskolorna och den lokala campusmiljön
- Kvalitetsarbetet - det egna och gemensamma med berörda lärosäten
- Relation till lokalsamhälle och arbetsliv
- Forskningsanknytning i den lokala miljön/FoU-verksamhet på plats

Besöken dokumenterades, och materialet är bearbetat gemensamt av de tre i arbetsgruppen som hade huvudansvaret.

Campus Skellefteå

Vi besökte Campus Skellefteå den 10 november 2021

Bakgrund och organisation

[Campus Skellefteå](#) är ett gemensamt paraply, och består både av flera olika delar organiserade under Skellefteå kommun och av olika utbildningsanordnare och utbildningsnivåer. Skellefteå ligger mitt emellan två större universitetsstäder: Luleå tekniska universitet med 16–17 000 studenter och Umeå universitet med ca 35 000 studenter. Det innebär att det är ca 15 mil till närmsta statligt finansierade lärosäte. Utbildning bedrivs från vuxenutbildningsnivå, inom yrkeshögskoleutbildning, till högre utbildning inklusive masternivå samt även forskarutbildning. Man erbjuder också öppna nätbaserade kurser och möjlighet att ta del av dem gemensamt i grupp. På Campus finns även statliga forskningsinstitutet RISE.

På Campus Skellefteå finns ca 700 studenter, där största andelen hör till LTU (Luleå tekniska universitet). De olika delarna som är Campus Skellefteå ingår inte i samma organisation, men delar ett gemensamt syfte och uppdrag, vilket är att arbeta med kompetensförsörjning utifrån behoven som finns i och omkring Skellefteå och utvecklingen av Campus som miljö för högre utbildning. De två lärosätena har funnits på plats på Campus Skellefteå i olika perioder men med olika profiler. Luleå

Tekniska universitet (LTU) är inriktat mot näringslivets behov och Umeå universitet bedriver utbildningar inriktade mot socionom, lärare och sjuksköterska.

Luleå tekniska universitet har egna lokaler och egen organisation på campusområdet, och bedriver utbildning på plats med strategin att utbilda decentraliserat. Umeå universitet bedriver distansutbildning för studenter med inneveckor i Skellefteå. Alla studenter i Skellefteå har möjlighet att nyttja stöd och resurser på Campus Skellefteå, oavsett vilket lärosäte man tillhör. Det pågår ett arbete för att ta ett helhetsgrepp genom att samla alla fastigheter på Campus Skellefteå i en gemensam resultatenheter. Det pågår även ett intensivt arbete för att skapa visioner för verksamheten och en tydligare bild av vad Campus Skellefteå kan erbjuda. Utvecklingen av Campus Skellefteå sker hand i hand med den strategiska utvecklingen av Skellefteå kommun i stort.

Relation till omgivande samhälle

Campus Skellefteå har en tydlig plats i kommunens strategiska arbete med visioner och utveckling och har redan många och rika kontaktytor i samverkan med näringslivet. Campus Skellefteå har en tydlig strategisk betydelse i stadens ambition att växa och utvecklas, och planen är att Campus ska bli en gemensam arena för olika aktörer att mötas på. Campus Skellefteås uppgift är att tillgodose behov av utbildad arbetskraft inom eftergymnasial utbildning och forskning inom både offentliga verksamheter samt näringslivet. Ett behov som blivit ännu tydligare, inte minst sedan Northvoltetableringen blev aktuell. Man har en strategisk inriktning mot innovation bland annat i en kommunövergripande FoU-strategi för Skellefteå kommun och en planerad öppning av nya Skellefteå Science Park för att föra akademien och näringslivet ännu närmare varandra. Det finns en etablerad forskningssamverkan med företag att bygga vidare på, även verktyg för att stödja initiativ till företagande och innovationer genom stipendier och stiftelser.

Kopplat till vissa utbildningar, såsom lärare och socionom, finns det i Skellefteå kommun resurser som arbetar med att skapa goda möjligheter att kombinera arbete och studier, och som har kontakt med studenter redan under studietiden för att underlätta klivet in i arbetet. Dessa arbetar också med VFU och arrangerar kontaktskapande aktiviteter med dessa studenter.

Stödfunktioner

Campus Skellefteå erbjuder en öppen service, i form av tentamensmöjligheter, grupprum och plats att vistas på, möjlighet till tekniskt stöd och hjälp, samt ett bemannat campusbibliotek. Alla dessa gemensamma resurser är öppna och tillgängliga oavsett vilken utbildningsanordnare man hör till. En viktig kvalitetsfaktor i det arbetet är att det är känt hos befolkningen i staden, att den här öppna möjligheten till service och stöd finns tillgänglig, något som börjar bli mer känt, men inte är det till fullo ännu. Detta delvis beroende på att varje utbildningsanordnare som genomför utbildning på Campus Skellefteå gör det på ett självständigt sätt, antingen med egen organisation och personal på plats eller via distansstudier.

Vissa lärosäten har även egna resurser för studenterna på plats, t.ex. LTU. Biblioteket fungerar som ett nav i den gemensamma lärmiljön och har en viktig roll i att skapa en campuskänsla. Biblioteket är en gemensam resurs organiserad under Skellefteå kommun (kultur- och fritidskontoret) och som har avtal med LTU och UmU för kurslitteratur och handledning. Här finner man en central, välutrustad och bemannad miljö där alla typer av studenter kan ta del av utbudet av litteratur och andra tjänster.

Samtidigt förutsätts givetvis var och en av studenterna ha direkt tillgång till sina respektive universitetsbibliotek – dock digitalt.

Huvudmannaskapet skiljer sig åt för de personer som samarbetar för att ge stöd till studenterna i sina olika roller. En digital funktion som finns för alla studenter oavsett tillhörighet är Eduroam, ett trådlöst nätverk som ger fri tillgång till nät på Campus Skellefteås område för studenterna, oavsett vilket lärosäte de tillhör.

De flesta stödfunktioner som behövs i ett lokalt campus för högre utbildning finns på plats och utmaningen är att samordna dem samt att kommunicera utbudet på ett samlat sätt. Det finns ett pågående arbete för att fånga upp vad studenterna har för ytterligare önskemål och behov av stöd i Campusmiljön, från Campus Skellefteås sida.

Beskrivning av miljö och teknik

I nuläget består Campus Skellefteå av flera olika byggnader på ett stort område, med olika karaktär och möjligheter. Platsen i sig är fantastiskt belägen alldeles intill Skellefteälven. Campus Skellefteå ser den fysiska miljön som en viktig faktor för den fortsatta utvecklingen. De olika byggnaderna förhys just nu av olika aktörer, men en samlad styrning av utvecklingen av den fysiska miljön har bildats, Campus Fastigheter, med uppgift att verkställa strategier och ambitioner så att Campus ska kunna leva upp till den strategiska roll som det är tänkt att axla. Man vill skapa en studiemiljö som möter höga krav på teknik och flexibilitet, samla ansvar, drift och support för hela området, och att allt på området ska vara relaterat till högre utbildning och forskning.

Eftersom campusområdet består av flera byggnader, är det framför allt i den gemensamma restaurangen och i det centralt belägna biblioteket som studenterna möts över gränserna, mellan olika utbildningsinriktningar. En ny del är att man placerat (tillfälliga) studentbostäder på campus,

med ambitionen att på sikt bygga permanenta bostäder på området. Detta ger mer liv i campusområdet och är ett positivt inslag i Campus Skellefteå som helhet. Även studentbostäderna möjliggör möten mellan studenter som läser olika inriktningar. Studentbostäderna kan komma att lyfta campuset ytterligare och ge större möjligheter till ett studentliv på kvällar och helger.

Kvalitet

Det finns en rad forum och ett gemensamt utvecklingsarbete tillsammans med alla aktörer på campusområdet. Dock saknas ett gemensamt och systematiskt uppföljningsarbete med alla aspekter av kvalitet.

Det finns också ett pågående arbete att skapa kommunikation med studenterna, med syfte att fånga upp deras önskemål, behov och intryck av Campus Skellefteå. Studenterna har identifierat en viktig kvalitetsfaktor att arbeta vidare med, vilket är att nå ut med att det finns resurser på Campus Skellefteå för alla som önskar och behöver, t.ex. i form av mötesplats, möjlighet att boka grupprum, teknisk support eller skriva tentamen.

Studentperspektiv

Något som studenterna beskriver ger en god kvalitet i utbildningen är möjligheten att kunna använda Campus grupprum och lokaler, vilket gör det möjligt för dem att träffas i Skellefteå även om de läser vid Umeå Universitet t.ex. De beskriver att det är en viktig förutsättning för att lyckas med studierna, att kunna ta hjälp av varandra. Där är närheten till ett lokalt campus viktig, eftersom flera av dem deltar i arbetsintegrerade studier, något som innebär tajt schema, och restid till arbetsplatsen där de varvar studier med arbete. Studenterna upplever att informationen om faciliteterna på campus är svåråtkomlig och i nuläget inte är något de får kännedom om via sitt lärosäte. Något de skulle önska fanns på området, som de saknar i nuläget, är förvaringskåp för värdesaker. Studentboendet på

området är en viktig arena för studenterna att mötas. Det finns även en studentförening på Campus med möjligheter att få råd och stöd som student samt en studentpub att mötas i på fritiden. En positiv aspekt av att studera just här är att kommunen erbjuder bostadsgaranti. Ett annat viktigt och bra verktyg för studenterna är Eduroam. Mer input från studenterna om vad de önskar och behöver för att lyckas med sina studier välkomnas, och där är det proaktiva arbetet från Campus Skellefteå med att fånga upp dessa behov från studenterna viktigt.

Avslutande reflektion

På Campus Skellefteå finns det tack vare samverkan med olika lärosäten vissa som har utbildning och personal på plats, medan andra ger utbildning på distans. Det finns en begreppsproblematik kopplat till att man på olika sätt hör till Campus Skellefteå. Begreppen används olika och är svårdefinierade och denna begreppsproblematik kan i värsta fall skapa hinder för en gemensam samhörighet och väkänsla. För de studenter som läser på distans kan Campus Skellefteå ge möjlighet att träffas lokalt. Att det finns lärosäten på plats verkar innebära både möjligheter och utmaningar. Det är svårare att nå studenterna med information om vad som finns att tillgå på Campus Skellefteå på ett samlat sätt, eftersom studenterna i nuläget inte har någon öppen kommunikationskanal med Campus Skellefteå i sig – utan snarare kommunicerar med respektive lärosäte i första hand. Ambitionen är att skapa en stärkt samhörighet på Campus Skellefteå, vilket skulle kunna ge ett ännu större mervärde för studenterna. Det är dock en utmaning att skapa en gemensam campuskultur bland så många olika aktörer, utbildningar och verksamheter. Samtidigt finns det en stor potential i att sammanföra dessa olika delar och att arbeta vidare med att skapa en gemensam Campus Skellefteå-känsla som binder ihop alla aktörer och studenter i en gemensam identitet.

Campus Västra Skaraborg

Besök 25 januari 2022 (digitalt p.g.a. pandemin)

Bakgrund, organisation

[Campus Västra Skaraborg](#) (CVS) är ett samarbete mellan fem kommuner i Västra Skaraborg. Merparten av alla aktiviteter sker på campus i Lidköping. Man erbjuder högskoleprogram och -kurser, yrkeshögskoleutbildningar, uppdragskurser (ej poängsatta), SFI, kommunal vuxenutbildning inklusive yrkesvux och gymnasiestudier.

På Campus Västra Skaraborg finns ca 100 anställda och ungefär 2.000 studerande. Av dem studerar ca 550 på YH- eller högskolenivå. Just nu läser 106 programstudenter högskoleutbildning på Campus. Man erbjuder lärarutbildning från Karlstads universitet, Handelsekonomiprogrammet från Högskolan i Skövde samt programmet Professionell Idrottskarriär och arbetsliv från Högskolan i Halmstad. Därtill ett antal fristående kurser. Lidköpings kommun är huvudman för 4 st YH-utbildningar och man erbjuder dessutom ett antal ytterligare YH-utbildningar i samverkan med andra anordnare.

Andra högskolestudenter kan tillbringa tid i lokalerna. Man har bl.a. ett antal polisstuderande som använder Campus. Dessutom står man för tentamenshantering för distansstuderande.

Campus Västra Skaraborg lyder organisatoriskt under Sektor bildning i Lidköpings kommun, med beslutande organ Bildningsnämnden.

Det som skiljer Campus Västra Skaraborg från de andra decentraliserade miljöer vi besöker är framför allt verksamhetens bredd och omfattning: miljön innefattar all utbildning som erbjuds för vuxna i kommunal regi inom de involverade kommunerna. Eftersom vårt fokus i det här projektet

ligger på kvalitet i lärmiljön för studenter i högre utbildning är detta en viktig aspekt. Samverkan mellan de fem kommunerna inbegriper inte YH- och högskoleutbildningarna men eftersom samverkan är stark och etablerad kring övriga utbildningsformer så bör det gynna även dessa.

Volymen YH-utbildning har växt allt sedan den politiska omsvängningen från 2008 och framåt då högskolesatsningarna mot lärcentra minskade snabbt när ekonomi och incitament försvann ur systemet. Men högre utbildning är viktigt, inte minst på strategisk nivå i kommunen. Campus ses som ett viktigt instrument för att utveckla kommunen och driva kompetensförsörjning, plus höja utbildningsnivån generellt.

Miljö, teknik

CVS ryms i lokaler som tidigare hyst industri och kontor. Man har 22 lektionssalar varav 14 är teknikutrustade (där växlar man f.n. över från videokonferens till hybridsalar, interaktiva tavlor etc). Man har fått bidrag för att uppgradera den tekniska och digitala miljön och genomför omfattande vidareutbildningsinsatser för personalen. Ett önskemål är att lokala campus på något sätt kan ingå i SUNET-samarbetet. Tillgång till Eduroam skulle underlätta mycket för högskolestudenter.

Det finns ett café men det är stängt sedan en tid tillbaka, och ersätts av kaffe- och varuautomater. Man söker efter en ny aktör som kan driva caféet. En gemensam mötesplats för lunch och fika är väldigt viktigt för miljöns utveckling, och dagens tillfälliga lösning med automater räcker inte.

Stöd till studenter

För studenterna finns IT- och digitaliseringsstöd, studievägledning m.m. En av vux-lärarna har uppdrag som stödresurs för akademiskt skrivande på del av sin tjänst. Inom enheten som driver eftergymnasiala utbildningar finns utbildningsledare som koordinerar vissa YH-utbildningar samt den tidigare nämnda kompetensmäklaren som gemensamt stöd för högskolestudenterna. Dessutom har en specialpedagog anställts. Generellt menar man att de studerande har tillgång till rikt stöd tack

CAMPUS
VÄSTRA SKARABORG

Kontakt Självservice Ukraina info Sök Meny

Välkommen till Campus Västra Skaraborg

Vi tror på utbildning. Att det tar dig vidare och påverkar din framtid. Vi ger dig möjligheter på din resa, allt från grund- till högskolenivå och kompetensutveckling. Ta steget.

Hej! Vad letar du efter?

vare att man har så stora volymer. Man anger att den tekniska miljön på campus är god och att den utvecklas, det finns budget och stöd för fortsatt uppgradering och utveckling. Kommunen samordnar VFU-platser för lärarstudenter, och upphandlar handledarutbildning från Högskolan Väst.

När det gäller bibliotekstjänster finns det bara ett mycket begränsat utbud på campus och det finns önskemål från studenter om ett större bibliotek med bra rutiner för fjärrlån från högskolorna. Det är mycket "slåss om samma böcker" och exempelvis biblioteket i Karlstad tar betalt för fjärrlån. Studenterna skulle önska ett utökat biblioteksstöd på plats i Lidköping.

Forskningsanknytning, FoU lokalt

Idag saknas lokal forskningsanknytning mot högskoleutbildningarna, men viljan finns. Man har prövat på att anordna FoU-seminarier för personal och studenter, liksom öppna populärvetenskapliga föreläsningar. Med tanke på stora industrisatsningar i området menar man att det finns anledning att satsa på FoU i samarbete med industrin.

Studentperspektiv

Vi träffar tre studenter som läser grundlärarprogrammet vid Karlstads universitet. Deras erfarenheter är speciella eftersom de har studerat hela tiden med covidrestriktioner och mycket mer hemmastudier än under normala omständigheter. De läser ett särskilt distansprogram med ca 40 studenter från flera olika lärcentra/campus. De arbetar mest i blandade studiegrupper från olika orter men har främst mycket kontakt med alla som läser via Lidköping. På mötet deltar också utbildningssamordnaren på CVS som är huvudkontakt mot Karlstads universitet.

Studenterna gillar flexibiliteten med distansstudier och skulle inte ha börjat om de hade behövt pendla eller flytta till Karlstad. De anger olika skäl att läsa på CVS: framför allt vill man vara nära familjen och kunna hantera ett vardagsliv med barn, förskola/skola etc.

Studenterna anger att de har en bra gruppkänsla med mycket grupparbete och variation i kursen. De ser fördelar med alla inspelningar och möjligheten att studera när man vill, i synnerhet för dem som har familj. De är väldigt nöjda med sina studier trots allt och ser CVS som en bra och självklar mötesplats med tillgång till grupprum, teknik och stöd.

De obligatoriska träffarna i Karlstad menar de är onödiga. De "ställer till det i vardagslivet", kostar pengar etc. Studenterna säger sig inte ha behov av att fysiskt besöka lärosätet om det inte handlar om moment som kräver det. De skulle hellre se att lärarna kom till Lidköping för att träffa dem.

När man har synpunkter på utbildningen kan man framföra dem via kursansvariga och via kursvärderingarna. Ibland har den lokala kontaktpersonen på CVS lyft specifika problem direkt mot ledningen på lärarutbildningarna. Studenterna pekar på värdet att ha en lokal koordinator som en fast punkt. Det betydde mycket i början av utbildningen.

Man anger att känslan på Campus är väldigt tillmötesgående. Några fördelar som lyfts: bra med grupprum för högskolestudenter, bra läge nära tåg och buss, bra support och service "Så fort något krånglar ställer de alltid upp". Generellt anger studenterna, att utan covidrestriktioner skulle de definitivt vara på Campus 2 dagar i veckan, för att arbeta tillsammans.

Campus är en träffpunkt, som gjorde att man fick tidig samhörighet i gruppen. Det gav viktig hjälp för att man inte ska ge upp och kliva av studierna.

Studenterna har väldigt lite kontakt med studenter från andra högskoleprogram/-kurser. Under pandemin har det varit svårt att hinna umgås med andra på än sina närmaste kurskamrater. Inte

heller har de gått med i studentkåren, och har svårt att se fördelar med det. De menar att deras synpunkter kommer fram genom kursutvärderingarna.

CVS har innan pandemin försökt att skapa en lokal campusgemenskap mellan alla studenter, med filmkvällar, gästföreläsningar, after-work m.m., men det har inte fungerat.

Relation till omgivande samhälle

CVS uppdrag som motor-mäklare-mötesplats har varit i fokus under många år och fortsätter att vara viktigt. Man träffar näringslivet löpande, och intresset för vad CVS kan bidra med har ökat. Man gör egna kompetenskartläggningar och behovsinventeringar kring vad arbetslivet behöver, och strävar efter att arrangera utbildningar inom dessa områden. Kan man inte göra det på en utbildningsnivå får man försöka på en annan, för att tillgodose kompetensbehovet.

Men högre utbildning är viktigt, inte minst på strategisk nivå i kommunen. CVS ses som ett viktigt instrument för att utveckla kommunen och driva kompetensförsörjning, plus höja utbildningsnivån generellt.

Kvalitet

Kvalitetsarbetet styrs av visionsdokumentet "Framtidens campus" som har tagits fram av hela organisationen. Här finns ambitiösa mål och framgångsfaktorer som följs upp inom varje enhet årligen, med fokus på olika aspekter varje år. Nämnden följer också upp. Man lägger mest fokus på YH-utbildningarna eftersom man styr själva över dessa. Rörande kvalitet i högskoleutbildningarna så äger ju lärosätena ansvaret men på CVS finns kompetensmäklare (kontaktperson för studenterna mot lärosätena) som medverkar i programråd och har löpande dialog med ansvariga vid aktuella lärosäten.

Man genomför en årlig studentenkät om campusets tjänster, och gör mer omfattande utvärderingar kring egna YH-utbildningar men tar även del av lärosätenas kursvärderingar. Interna enkäter finns för personalen. I studentenkäten framgår det tydligt att de studerande väljer campus eftersom de har "ett liv här". I enkätsvaren finns kritik mot att samlingsplatsen – caféet – inte finns kvar.

En ny funktion som kvalitetskoordinator finns vid förvaltningen. Man bedömer också att det generellt behövs en mer utvecklad dialog med politiken om att ta strategisk höjd gällande samverkan kring högre utbildning och forskning.

Reflektioner

CVS är en ganska stor miljö med ett brett spektrum av utbildningar och studerande på olika nivåer. Men det saknas en tydlig gemenskap och identitet. Det är svårt att uttolka högskoleutbildningarnas plats och betydelse. De studenter vi mötte hade svårt att reflektera över "högskolemässigheten" i miljön eftersom de nästan inte varit på Campus under pandemin. De var ändå generellt nöjda med sin studiesituation och påtalar att Campus haft stor betydelse för att de valt att gå högskoleutbildning. Samtidigt andas all dialog med ansvariga en ambition att utöka, utveckla och driva samverkan med högskolor och universitet framåt. Det finns med andra ord en stor potential här och visionsdokumentet visar ambitionsnivån.

En stor utmaning väntar i form av industrisatsningar i området (bl a batterifabrik i Mariestad). Arbetsmarknaden kommer att växa och kompetensförsörjningen hamnar i starkt fokus. Kan CVS växla upp och möta dessa utmaningar? För att lyckas krävs politisk vilja och en strategisk satsning på eftergymnasial utbildning. Det krävs också att man deltar i arbetet för att få till nationella åtgärder som ger lärosäten incitament att samarbeta med lokala campus.

Tynset Studie- og Høgskolesenter (TSH)

På grund av pandemirestriksjoner gjennomførtes besøket digitalt via Zoom, 15 februar 2022. Vi tråffade Tynsets verksamhetsledare och två projektledare samt tre studenter i flera digitala möten under dagen och fick även en virtuell guidning i huset.

Bakgrund och organisation

[Tynset Studie- og høgskolesenter](#) (TSH) ligger i Nord-østerdalens fylke, där Tynset, med cirka 15 000 invånare, är huvudort. Området kan betecknas som glesbygd med små kommuner och ligger långt från närmaste lärosäte. TSH grundades 2001 och ägs idag av sex kommuner som bidrar med cirka 1 miljon NOK per år i grundfinansiering (fördelad proportionellt). Detta omförhandlas varje år.

TSH har tre heltidsanställda och cirka 80 høgskolestudenter. Høgskolen Innlandet (HINN) är den viktigaste partnern, framför allt genom en 4-årig sjuksköterskeutbildning som knyts direkt till Tynset som utbildningsort. Det kan bli upp till 90 sökande till just Tynset. Detta möjliggörs genom statliga medel där høgskolan fick öronmärkta pengar. Efter flera års lobbyverksamhet, bland annat genom interesseorganisationen Norske Utdanningssentre, har det norska Kunnskapsdepartementet fördelat NOK 184 miljoner till decentraliserade utbildning i hela landet (se [Regjeringa.no](#), 2022).

TSH erbjuder flera kurser och utbildningar, till exempel i företagsekonomi, ålderspsykiatri, IT, teknik och landbruk, inklusive yrkeshøgskoleutbildningar. Tynset är aktiv när det gäller att ta fram behov av uppdragsutbildningar. Områden under utveckling är undersköterskor, hälsoinformation och IKT.

En viktig faktor är att utbildningsinriktningarna som erbjuds behöver gå i cykler. De som verkar i större regioner kan ha permanenta utbildningar. Men för TSH är det viktigt att alltid utveckla och

TYNSET STUDIE- OG HØGSKOLESENTER

Nyheter Studietilbud Kurs Student Romoversikt Kontakt

Se våre spennende kurs- og studietilbud

Tynset Studie- og høgskolesenter tilbyr et bredt spekter av høyere utdanning, skreddersydde kurs, samt etter- og videreutdanninger rettet mot privat og offentlig sektor

Studietilbud
Studier og videreutdanninger ved Tynset Studie- og høgskolesenter

Kurs
Kurs og etterutdanninger ved Tynset Studie- og høgskolesenter

Student
Her finner du nyttig informasjon om å være student, søknadsprosess og undervisning m.m.

väcka nya behov. Att kunna erbjuda TSH som en nod för en utbildning där en mindre grupp deltar, men med en bra kvalitet är nyckeln till att lyckas. Ett önskemål för framtiden är att utveckla FoU-projekt och därmed en koppling mellan näringslivet och akademien.

Relation till omgivande samhälle

TSH finns för att målgruppen är personer som annars inte skulle gått någon högre utbildning. Huvudsyftet är att tillgängliggöra högre utbildning för fler, särskilt när avståndet är så stort geografiskt. Avståndet till högskolorna är en barriär som gör att många inte går högre utbildning. Det är även attraktivt att studera vid Tynset Högskolecenter för personer som bor i en stad en bit bort, tack vare att man erbjuder utbildningar på deltid och det tillgodoser behovet av utbildning för de som vill arbeta parallellt med studierna och även har ett familjeliv att ta hänsyn till. Ska samhället lyckas med sitt uppdrag som helhet, så behöver allas kapacitet tas tillvara i arbetslivet.

TSH för en kontinuerlig dialog med näringslivet och offentliga aktörer om kompetensbehoven i den egna regionen. Man gör detta bl.a. genom att:

- genomföra systematiska kompetenskartläggningar (viktigt mot lärosäten)
- delta i möten och nätverka lokalt så mycket som möjligt
- genomföra branschspecifika kartläggningar.

Man tar fram nya utbildningar, oftast i form av uppdragsutbildningar och icke-poänggivande utbildningar, i samarbete med olika lärosäten. De kategoriserar sina utbildningar på tre olika sätt:

- 1) Grundläggande utbildningar som är av vikt för hela regionen
- 2) Utbildningar som förstärker regionens befintliga styrkor
- 3) Utbildningar som ska bidra till att ta tillvara på regionens potential för utveckling.

Studenterna möter näringslivet genom exjobb där företag som söker personal sammanförs med studenter t.ex. inom ekonomi, revision och rådgivningsbranschen. De studenter som utbildar sig är efterfrågade och får ofta jobb före studierna är avslutade. TSH har ingen utvecklad dialog med samverkansansvariga på de lärosäten man jobbar med. Man har snarare kontakt med utbildningsavdelningar, utbildningsansvariga, prorektor för utbildning etc.

Stödfunktioner

TSH erbjuder stöd i samarbete med gymnasieskolan: t ex IT-support, vägledning, bibliotek. Dessutom sitter tre HINN-anställda i Tynset för undervisning och stöd till sjuksköterskestudenterna. Studenter som läser nätbaserade utbildningar på egen hand får support och tillgång till lärmiljön.

Miljö, teknik

TSH finns inrymt i samma hus som en gymnasieskola (med c. 500 elever), i en egen flygel. Huset byggdes 2018-19. De delar matsal, teknik och vissa funktioner med gymnasieskolan, men har också en egen del att förfoga över. Studenterna får tillgång till skolans bibliotekstjänster, IT-support och lokaler. Genom samarbetet med ett centrum för vuxnas lärande får TSH:s studenter tillgång till studievägledning. De anställda (f.n. 3 st) delar kontorsytor med "Ungt entreprenörskap". Även tre sjuksköterskelärare från HINN har kontor i samma miljö.

Det finns ett större klassrum som används mest till föreläsningar från HINN för sjuksköterskestudenter. Dessutom finns speciella övningsalar för praktiska övningar inom sjuksköterskeutbildningen - ett samarbete mellan sjukhuset, ambulanstjänsten HINN och THS. Det finns även ett grupprum som används för läsning och ett mindre mötesrum. Vid receptionen finns

fler grupprum, bibliotek och läsplatser. Studenterna har passerkort och tillgång till lokaler från 07:00 - 22.30 alla sju veckodagar. Detta ger studenterna större flexibilitet att välja när man vill studera och träffas och en bra studiemiljö för dem som har svårt att fokusera i hemmet. Dessutom skapas en tillhörighet och gemenskap som ökar sannolikheten för att man genomför sina studier.

Kvalitetsarbete

Utbildningsanordnaren ansvarar för utbildnings- och undervisningskvalitet. TSH bedriver inte något eget kvalitetssäkringssystem och är inte involverade i lärosätets. Om det skulle visa sig något behov utifrån signaler från studenterna så har man en dialog om det. Vid ett årligt utvärderingsmöte pratar man om studentkvalitativa frågor som angår Tynset, något som definieras i avtalen. TSH har inte en formell roll men en informell roll i kvalitetsprocessen. Varje klass ska genomföra studentutvärderingar och har en dialog om hur det fungerar men på ett informellt plan.

Studentperspektiv

Tre studenter intervjuades, två från sjuksköterskeutbildningen och en från ekonomutbildningen. Alla tre kombinerar arbete och familj med sina studier.

Studenterna använder gymnasieskolans bibliotek i Tynset. De har en del kontakter med studenter på andra utbildningar men oftast träffar man sina klasskamrater. Alla menade att de inte hade sökt utbildningen om de inte hade kunnat stanna i Tynset – kombinationen med jobb och familj var avgörande. De gillar det småskaliga - alla känner alla. Stort campus skulle vara lite skrämmande.

Före pandemin var det obligatoriska samlingar i Tynset. Under pandemin har det mesta varit på distans men studenterna försökte ändå träffa sina studiekamrater i Tynset så ofta de kunde. De har bra kontakt med andra studenter på orten; en framgångsfaktor för studierna. Även grupparbete med studenter från andra orter har fungerat bra. Studenterna uppskattar flexibiliteten och närheten när man läser på mindre ort.

Viktiga kvalitetsaspekter studenterna upplever i sina utbildningar är:

- Kombinationen av digitala träffar, fysiska möten och praktiska uppgifter i utbildningen. Att utbildningarna erbjuds på ett flexibelt sätt så man kan lägga upp utbildningen på ett sätt som fungerar med livet i stort. Vissa fysiska träffar på TSH, men mycket av studierna är ens eget ansvar att lägga upp en plan för.
- Utbytet och sammanhållningen med andra studerande, framförallt de som går samma inriktning, i form av samarbetsgrupper, göra praktiska moment tillsammans samt att kunna peppa och stötta varandra när man "kör huvudet i väggen".
- Studenterna har möjlighet till fysiska gruppträffar på TSH även kvällstid.
- Övningslokaler med god tillgänglighet i anslutning till TSH där det finns möjlighet att öva på medicinska praktiska moment såsom att sätta sprutor, prova på dockor, HLR. Det är en gemensam övningsarena där flera instanser samarbetar – sjukhuset, högskolan, kommunen, ambulanstjänsten. Studenterna har egen nyckel och kan gå in och öva när det passar.

Viktigt för dessa studenter är att de fysiska träffar som genomförs är på TSH. Man ska kunna genomföra studierna där, eftersom det är där man är antagen. Att resa till lärosätet som ger utbildningen för att där träffa studenter i en större grupp, upplevs som en belastning både utifrån logistik och att det är så pass stor grupp så det ändå är svårt att lära känna någon annan än de man läser med till vardags.

Det är svårt att hinna med studentlivet när man har familj och jobb men det vore bra om man kunde samla alla som studerar i Tynset i början av läsåret. De har haft en egen lokal studentförening både

med sociala tillställningar, men också med informationsdagar om rättigheter och möjligheter för studenter. De ser inte behov av en studentkår.

Reflektioner

TSH har åstadkommit väldigt mycket trots sin storlek och antalet medarbetare. Detta beror på eldsjälsarbete och envist och konsekvent lobbyarbete mot politiker, beslutsfattare och myndigheter, främst genom nätverket [Norske utdanningssentre](#). Precis som i Sverige finns det en stor variation mellan norska studiecentra när det gäller förutsättningar, resurser, ambitionsnivå och förankring.

Som sammanfattning kan vi konstatera följande intryck från TSH:

- Sammanhanget med en god studiemiljö, support, förankring mm är väldigt viktigt.
- Man ser optimistiskt på möjligheterna framåt vad gäller utveckling, finansiering osv.
- Nytt fokus på studiecentrets plats i ekosystemet för högre utbildning – istället för att falla mellan stolarna.
- Man vill hitta former för att bredda utbudet – en liten region har stora utmaningar och man kan inte ha alla utbildningar alla år. Viktigt att balansera bredd, volym och kvalitet.
- Man vill göra skillnad med små resurser.

Campus Västervik

Bakgrund och organisation

Vi besökte [Campus Västervik](#) (CV) 15 februari 2022 där vi träffade 12 medarbetare och 6 studenter totalt under dagen. Personalen representerade flera funktioner: ledning, utbildningskoordinatorer, servicekoordinatorer, kommunikatör, studie- och karriärvägledare.

Campus Västervik (CV) grundades 1997 och finansieras helt av Västerviks kommun. Uppdraget är att erbjuda högre utbildning till kommuninvånare och skapa en FoU-miljö. Idag erbjuder man högskoleprogram och kurser från fyra lärosäten: Högskolan Väst, Linköpings universitet, Linnéuniversitetet och Högskolan i Halmstad. CV erbjuder flera programutbildningar, t ex sjuksköterskeutbildning, specialistsjuksköterskeutbildning, lärarutbildning, systemutveckling, socialpsykiatrisk vård, socionomutbildning m fl. Dessutom erbjuds flera YH-utbildningar i samarbete med Lernia, TUC, FEI och Campus Västra Skaraborg.

Idag arbetar 38 personer på Campus Västervik, dvs har sin huvudsakliga arbetsplats där, varav 32 personer är anställda av CV. Till det tillkommer tentamensvakter. De professioner som finns på Campus Västervik i nuläget är: campuschef, bitr. campuschef, reception/administration, handläggare, studie- och karriärvägledare, servicekoordinator, studentkoordinator, licentiander, vetenskaplig ledare, forsknings- och utvecklingskoordinator, utbildningskoordinatorer, cafépersonal, kommunikatör, webbstrateg. Campus Västervik har en utvecklingsgrupp som är sammansatt av representanter för alla funktioner och systematiskt arbetar med uppföljning av arbetet såväl som utveckling av det och också kvaliteten i arbetet.

Campus Västervik har utvecklat en organisation i kluster. Varje kluster har en specifik inriktning på utbildning som man arbetar med. Till exempel finns det ett kluster för lärarutbildningar, och ett för vård/omsorg/socialt arbete. Då samlas alla utbildningar som riktar sig mot dessa teman i ett och samma kluster och de som arbetar med utbildningarna kan utveckla gemensamma arbetsätt och

strukturer samt utbyta erfarenheter med varandra. Det möjliggör att arbeta i team och fokusera på en specifik del av arbetsmarknaden.

Cirka 700 helårsstudenter studerar vid CV och det betyder att de får en bra akademisk miljö och gemenskap. Verksamheten expanderar hela tiden med mycket uppsökande verksamhet mot gymnasieskolor, kommunala organisationer och näringslivet. CV har en nyckelroll i kommunens kompetensförsörjning.

Just nu ser man över verksamheten; den ska växa från en eldsjälverksamhet till något hållbart. Det betyder tydliggörande av organisationen med mer fokuserade funktioner. Dessutom pågår en översyn av lokalerna, speciellt lärmiljöerna. Det finns en mycket bra kommunikation mellan CV:s olika funktioner med snabba beslutsvägar och en flexibel och lyhörd organisation.

Det finns dock en del önskemål från ledningen. Det saknas ett tydligt uppdrag och finansiering för lokala campus nationellt och man saknar ett tydligt sammanhang i Högskolesverige. Det finns

svårigheter att kommunicera med lärosäten om kvalitetsfrågor och man önskar större flexibilitet i undervisning och bättre samordning. Fler lärare som kommer på besök och undervisar på plats skulle vara en annan tydlig och kvalitetshöjande åtgärd. Det finns även intresse för ett bibliotek på CV med resurser och pedagogiskt stöd på plats.

Ledningen pekar mot följande prioriterade områden framöver:

- Hållbar studietid
- Utvecklingsgrupp som vässar planerna inför framtiden
- Bibliotek
- Studentaktiviteter
- Språkverkstad

Relation till omgivande samhälle

Grunden för att tillhandahålla decentraliserad utbildning är att den ska bygga på ett kompetensbehov i och omkring Västervik. Campus Västervik har både ett pågående samverkansarbete med lokalsamhället, de företag och organisationer som finns i och omkring Västervik, men även ett uppbyggt samarbete med andra kommuner med liknande utbildningsbehov.

Verksamhetskoordinator näringsliv gör regelbundna besök hos företag i Västerviks näringsliv, för att skapa dialog, fånga upp behov av kompetens och bygga upp långsiktiga relationer mellan Campus Västervik och näringslivet. På det sättet kan företag och näringsliv få visst inflytande över utbudet av kurser och utbildningar på Campus Västervik. Verksamhetskoordinatorn deltar även i nätverksträffar med fokus på kompetensförsörjning. Verksamhetskoordinatorn kan förmedla kontakt mellan studenter i behov av arbetslivskontakter och privata företag, samt vara ett stöd till studenterna och coacha dem när de tar steget ut arbetslivet efter en utbildning. Ett uppdrag är att bidra till att kartlägga kompetensbehov, och att vara en länk i utbildningskedjan som helhet genom att t.ex. delta i forum för andra utbildningsnivåer såsom Teknikcollege.

På CV arbetar man också med VFU-samordning gentemot alla utbildningar som har VFU, förutom sjuksköterskeutbildning på grundläggande nivå där det görs av lärosätet via egna adjunkter som arbetar med utgångspunkt från Campus Västervik.

Stödfunktioner

Servicecenter erbjuder digital kompetens och support för både personal och studenter. Man arbetar med teknik i undervisningssalar, uppkoppling mellan Campus Västervik och lärosäten, såväl som service och support till studenter och personal i digitala frågor. Det finns möjlighet att låna datorer, få hjälp att skriva ut eller kopiera, eller stöd i andra tekniska frågor. Kärnan i servicecenters uppdrag är att den uppkopplade undervisningen ska vara riggad och klar, när studenterna kommer till Campus Västervik för att delta i undervisning. Förhållningssättet är att det ska vara en "ickefråga" för studenterna, hur undervisningen kopplas upp, sänds och tas emot.

Tre servicekoordinatorer finns med uppgiften att fixa lokaler, utrustning, service osv för studenterna. Schema och teknik ska fungera i god tid före mötet och man ska känna att det finns ett mervärde att komma till CV i stället för att stanna hemma. Dessutom är det väldigt viktigt att ha dialog med lärosätena så att man vet förutsättningar för varje lektion.

Två medarbetare står för området hållbar studietid. En studievägledare som jobbar för hela kommunen plus en som arbetar med studentstöd och hälsa. De ingår i ett nationellt nätverk för studentstöd inom högre utbildning, och erbjuder t ex studieteknik, hjälp att hitta kontakter, sociala aktiviteter mm. De samverkar med kollegor på gymnasiet och KomVux. Studentbostäder finns nu via förtur i det kommunala bostadsbolaget. Studentboende finns också i form av 8 lägenheter på stan. Studenter flyttar hit för att studera utbildningar som inte finns någon annanstans. De arbetar också med studenter med funktionshinder. För dessa är det viktigt att vara med på kursuppgiften och att deras behov kartläggs och tillgodoses. En likabehandlingsplan har tagits fram.

CV har ett antal utbildningskoordinatorer/adjunkter på plats för att fungera som huvudkontaktpersoner mot respektive utbildning. I vissa fall är de anställda direkt av lärosätet och i vissa fall av Campus Västervik med delfinansiering av lärosätet. Adjunkterna erbjuder viss pedagogiskt stöd och kan vara seminarieledare i samråd med lärosätet. Utbildningskoordinatorerna/adjunkterna fungerar som länk mellan studenterna och lärosätena och ser till att studenterna trivs

och utvecklas i sina studier. De ska informera och motivera studenterna, skapa relationer, fånga upp behov och önskemål, upprätthålla kontakter med lärosäten och stämma av med lärarna. Uppstarten är viktig – att fånga in studenter, jaga reserver, skapa relationer. Sociala kontakter är också väldigt viktiga och koordinatörerna försöker att vara tillgängliga så mycket som möjligt.

Utbildningskoordinatorerna samordnar också VFU genom att hålla kontakt mot VFU-platser och handledare, och samordna mellan studenter och handledare samt mellan handledare och kursansvarig.

Miljö, teknik

I miljön finns både mindre och större undervisningssalar. Sändning av undervisning från olika lärosäten kan tas emot och studenterna samlas där för att ta del av undervisningen på plats tillsammans som grupp. Servicecenter ansvarar för uppkopplingen i salarna och tekniken på plats, samt kommunikation med de lärosäten som undervisar om schema, teknik nu och framåt.

Det finns även salar som undervisning kan sändas ifrån, i de fall där undervisningen genomförs på Campus Västervik och i stället förmedlas till andra utbildningsorter. Det finns möjlighet att spela in föreläsningar och förmedla till studenter vid behov. På CV finns även grupprum där studenter kan sitta och studera tillsammans med studiekamrater, och öppna studieytor för egna eller gemensamma studier. Det finns ett café som serverar enklare luncher samt fika.

Tekniken ska fungera bra och finns det störningsmoment så arbetar man för att ta bort dem.

Studenterna har tillgång till lokalerna både dagtid, kvällstid och helger genom en nyckelbricka som erbjuds alla som studerar på Campus Västervik. De digitala tekniker som används för att tillgängliggöra högskoleutbildningar är Videokonferens, Starleaf, Zoom & Teams.

Kvalitetsarbete

CV håller på att skriva fram ett eget kvalitetssystem med 10 olika kriterier, byggt på erfarenheter under åren. Detta inkluderar även definitioner på lokalt campus, platsförlagd utbildning osv. Kan tänkas fungera inspirerande för andra lokala campus. Det gäller att hitta relevanta kvalitetsfaktorer att följa upp och skapa ett arbetssätt och en uppföljningscykel för kvalitetsarbetet. Det finns tankar på att ta fram någon slags verksamhetsberättelse årligen, för att dokumentera och följa upp kvaliteten och verksamheten kontinuerligt. Det som görs nu sker inom ramen för kommunens årsbokslut och årsberättelse och är på en mer övergripande nivå.

Utbildningskoordinatorerna (se ovan under "Stödfunktioner") har en viktig roll i kvalitetsarbetet, liksom koordinatören för näringslivskontakter (se ovan under "Relation till omgivande samhälle").

Studenterna sätts i centrum genom regelbundna enkäter och diskussioner. Den familjära stämningen och småskaligheten betyder att all personal har kontakt med studenterna därmed skapar en bra studiemiljö. Studenterna uppskattar den snabba servicen (via utvärderingar). Personalen har hjälplinje och kommer direkt.

Ytterligare en kvalitetsfaktor är kommunikation och marknadsföring och två medarbetare arbetar med detta område. Genom bra kommunikation ska de motivera studenterna att välja studier vid Campus Västervik. Det gäller att fånga intresse, informera, samordna med lärosäten (beställa trycksaker, marknadsföringskanaler osv) samt arrangera öppet hus, rekryteringsaktiviteter, besök. Dessutom behövs det tydlig kommunikation om verksamheten mot politiker, kommunen, näringsliv osv. Ett konsekvent budskap är oerhört viktigt.

Forskningsanknytning

Campus Västervik FoU är en forsknings- och utvecklingsmiljö som arbetar med att öka kunskapen om, och intresset för, forskning och innovation i Västerviks kommun. Man arbetar fram en hållbar långsiktig struktur för FoU. Fokus ligger på innovativ välfärd och social hållbarhet på landsbygd.

Kopplingen mellan FoU-miljön och studenterna ska stärkas, något som saknas idag, och man vill lyfta den akademiska kompetensen inom organisationen. Man vill bjuda in mer och hålla dialoger med studenter och håller på att utarbeta planer framåt där. Verksamheten ska byggas på kombinationen forskning och praktik.

Man diskuterar med Mälardalens universitet om ett gemensamt projekt för att testa utbildningsmodeller, innovation och samhällsutveckling. Samarbete etableras dessutom med Linnéuniversitetets E-hälsoinstitut.

Studentperspektiv

Vi träffade sex studenter: tre läste grundläroprogram med inriktning fritidshem, en på förskolläroprogrammet och två läste yrkeshögskoleutbildningar inom redovisningsekonomi. De har olika förutsättningar för sina studier med olika krav på fysiska möten på lärosätets campus bland annat. Gemensamt för alla är att de vill bo kvar i Västervik (en hade flyttat hit), nära familj och vänner. Miljön är mycket tryggare än annan högskolemiljö man har erfarenheter av. Personalen är snälla och hjälpsamma och alla känner alla.

Alla har erfarenheter av utbildning under pandemirestriktionerna. Studenter som har idrottsinriktning har haft det lite svårt i början med de praktiska momenten – dans, skridsko, gymnastik osv. Personalen på CV ställde upp och fixade t ex spegel på klassrumsväggen för dans. Det har varit svårt att ordna bra VFU, ibland inte klockren matchning, kanske mest på grund av

pandemin. Studenterna har flera möten per termin på campus i Linköping eller Norrköping. De har inte mycket undervisning på CV men kommer för grupparbete och sociala kontakter. De uppskattar all service och support, känner att personalen är lyhörd och är väldigt nöjda med allt på CV. YH-studenterna har undervisning på plats bortsett från under pandemin. Här rör det sig om ett mer traditionellt upplägg, med 35 studenter på CV plus cirka 10 i Vimmerby och Hultsfred.

Vissa tidiga problem finns för nya utbildningar: brist på böcker i biblioteket, inga bra lokaler för idrott, studentmentorer saknas. Man skulle också önska en språkverkstad på plats. Studenthälsa på distans kan också vara problematiskt. Studentförening saknas men diskuteras. Allt flera unga studenter som efterfrågar fler sociala kontakter och gemenskap.

Reflektioner

Campus Västervik är kanske det mest etablerade lokala campuset i Sverige med en stark profil och tydligt fokus. Man har blivit ett självklart nav i kommunens kompetensförsörjning och kan därför planera långsiktigt, i stark kontrast mot de flesta andra lokala campus/lärcentra. Det som saknas är en förankring i landets ekosystem för högre utbildning med en tydlig roll och en finansieringsmodell som liknar det som är på gång i Norge.

Ett nästa steg kan vara att bygga ett nytt nätverk för lokala campus i Sverige med gemensamma kvalitetskriterier och ett budskap till nationell politik, nationella myndigheter och de svenska lärosätena om samarbete.

University of the Highlands & Islands

10-11 maj 2022

Vårt andra internationella platsbesök genomfördes i Skottland, vid University of the Highlands and Islands⁴, den här gången i form av ett fysiskt besök. UHI är en sammansatt partnerorganisation bestående av 12 självständiga Campus (tidigare mindre colleges och/eller forskningsstationer) som tillsammans utgör universitetet, med brett och gemensamt utbildningsutbud, forskning och forskarutbildning. Till de 12 noderna är ett 70-tal mindre miljöer, College Centres, knutna.

Inom ramen för partnerskapet finns ett delat ansvar mellan UHI och de lokala lärmiljöerna. I Inverness finns övergripande ledning med rektor samt strategiska funktioner. Varje Campus har en lokal rektor/Principal och vid alla College Centres finns någon form av platschef eller föreståndare.

Det unga universitetet, inrättat 2011, har som sagt ledning och administrativt nav i Inverness medan utbildning och forskning bedrivs vid de 12 självständiga campus i norra och nordvästra Skottland som ingår i partnerskapet. Universitetet har den skotska regeringens uppdrag att bedriva universitetsutbildning samt även det som kallas Further Education och som kan betecknas som annan, icke-examensgivande eftergymnasial utbildning. FE-utbildningarna är ofta yrkesinriktade, många av de studerande är unga men i utbudet finns också likheter med det svenska YH-systemet. Det här är ett ovanligt uppdrag att ge till ett universitet, även i en skotsk eller brittisk kontext, men vi kan tolka in vissa fördelar, såsom en ökad övergång till högre utbildning över tid.

Eftersom vårt fokus i arbetet är kvaliteten i studenternas lärmiljö vid decentraliserade miljöer för högre utbildning hade vi bitt om att få besöka ett av universitetets 12 campus och något därtill kopplat College Centre. Vi blev rekommenderade att besöka UHI West Highland i Fort William. och deras College Centre i Mallaig.

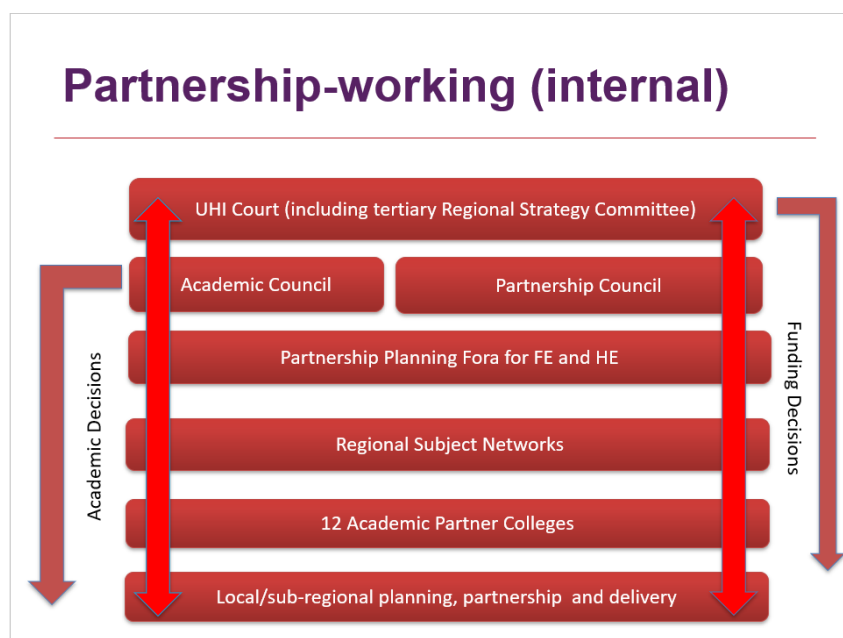
T.v.: Översikt över UHI:s struktur av 12 lokala Colleges. Till många av dem är ett antal College Centres knutna, oftast belägna på avlägsna platser. Vi besökte UHI Fort William och det lilla Mallaig College Centre (röda prickar).

⁴ <https://www.uhi.ac.uk/en/>

UHI West Highland i Fort William

UHI West Highland består av huvudcampus i Fort William plus 9 College Centres utspridda över ett stort område⁵. Antalet studenter 2021 var 2.840 st. De flesta studerar deltid, speciellt inom Further Education, medan högskolestudenterna tenderar att studera på heltid. Alla medarbetare är anställda av UHI West Highland och fastigheterna är antingen helägda eller delägda med en lokal partner.

UHI West Highland erbjuder utbildningar på FE- och högskolenivå samt några på forskarnivå. Utbudet av högskoleutbildningar är brett, med tonvikt på humaniora och samhällsvetenskap, men även vissa professionsutbildningar. Inom hela universitetspartnerskapet UHI ges vissa högskoleutbildningar platsbundet, men många erbjuds vid flera campus eftersom distributionsformerna är digitala och medger deltagande från många platser. Det ger bred tillgång till ett brett utbud av högskoleutbildningar var du än befinner dig i området.

Illustration över styrning och beslutsflöde inom ramen för UHI-partnerskapet.

Stöd till studenter

UHI West Highland har formerat ett Learning Support Team som är gemensamt för alla studenter, vare sig de studerar i Fort William eller vid något av de 9 College Centres. Teamet finns till förfogande för alla studenter, och reser runt till alla College Centres och ger stöd till studenter där det behövs.

Alla lokala College Centres erbjuder även personlig support – IT, akademiskt stöd, särskilda behov, rådgivning osv. Men oftast tar studenterna kontakt med rätt instans i Learning Support-teamet vid UHI West Highland, som håller kontakt med alla studenter i området även om de studerar mest hemifrån.

För att ge möjlighet till möten mellan student och lärare, ges möjlighet för studenter att möta läraren på olika platser, och finansiering för det. Det kan också vara så att läraren besöker studenterna, åker till dem, för att förstå deras studiesituation. Efter pandemin har UHI bestämt sig för att inte arbeta

⁵ <https://www.whc.uhi.ac.uk/about-us/college-centres/>

med hybridundervisning eftersom formatet gynnar vissa studenter mer än andra. Man förordar att alla deltar på plats eller var för sig i videomöte, detta för att se till att alla har samma förutsättningar.

Många utbildningar är helt digitala idag. En del studenter deltar hemifrån men ganska många deltar från sitt närmaste College Centre. Asynkron kommunikation sker via lärplattformen. Lärarna uppmuntras att undervisa hemifrån om de inte ska träffa gruppen på plats eller i fält. Begrepp som *distans* undviks så mycket som möjligt – istället talar man om *uppkopplad* eller *connected education*.

Varje student på UHI har en PAT, en Personal Academic Tutor. PAT-rollen har definierats centralt på UHI, och det finns en guide med instruktioner och riktlinjer för rollen. All personal som ska ta på sig rollen måste gå en utbildning för att godkännas. PAT ger akademisk support, och ingår inte i det sociala stödet. Den centrala finansieringen medger fem minuters kontakt per vecka och student, men eftersom alla inte nyttjar möjligheten finns det rätt generöst med tid för de studenter som håller löpande kontakt med "sin" PAT.

Samverkan med lokalsamhälle och arbetsliv

UHI West Highland samverkar brett med arbetslivet i regionen där man verkar. Bland annat har man tagit initiativ till ett industriellt utvecklingscenter – Advancing Manufacturing Centre – som ska bidra till att stötta utveckling och automatisering i den lokala tillverkningsindustrin. Man samverkar även med skolor i området och erbjuder flera skolkurser på distans till skolor som saknar ämneslärare i vissa områden. Man har mycket samarbete med lokala arbetslivet, och ger en del arbetsplatsbaserade utbildningar på FE-nivå. Alla College Centres är starkt förankrade i sin lokala miljö och näringsstruktur, varför utbildningsinriktningarna lokalt kan se väldigt olika ut.

Övergripande utgör UHI ett viktigt regionalt utvecklingsinstrument för den skotska regeringen att lyfta det glest befolkade området i norra och nordvästra Skottland, både vad gäller utbildningsnivå och näringslivsutveckling. I den effektstudie⁶ som genomfördes 2020 anges följande:

---

⁶ <https://www.uhi.ac.uk/en/t4-media/one-web/university/about-uhi/facts-and-figures/publications/pdfs/economic-impact-report-september-2020.pdf>

“The University of the Highlands and Islands’ impact has grown over the last decade. It is helping to change the mindsets of young people about remaining in the area and it has become a vehicle for supporting key frontline services in the public sector. It offers infrastructure that is crucial in guiding the future economic and social direction of the Highlands and Islands, Moray and Perthshire by responding to the needs of business, industry and the wider community.”

Forskningsanknytning i den lokala miljön/FoU-verksamhet på plats

Man bedriver viss forskningsverksamhet vid UHI West Highland, främst inom ramen för Centre for Recreation & Tourism Research. Det rör sig om en mindre miljö, med svag koppling till grundutbildningen. Detta anger man att man vill ändra på, genom att arbeta för att engagera studenter i forskningsprojekt för att stimulera intresset för forskning.

Akademiskt ingår UHI West Highland ändå i den breda UHI-gemenskapen. Efter vårt besök igångsattes en process för samgående mellan UHI West Highland och två av de övriga campusen inom partnerskapet – just för att bygga kraftfullare akademiska miljöer och ge möjlighet för anställda att förkovra sig och komma vidare inom systemet. I skrivande stund är samgåendet ett faktum och processen pågår.

Mallaig och Broadford College Centres

Utöver vårt besök vid UHI West Highlands modercampus i Fort William, besöker vi det lokala College Centret i Mallaig. Tanken var även att vi skulle ha gjort nedslag i Broadford på Isle of Skye, men vädret lade hinder i vägen för överfarten, så där blev det ett digitalt möte.

Mallaig har cirka 700 invånare och är ett livligt nav för turism med färjetrafik mot Skye och andra närliggande öar. Fullastade tågexkursioner med ånglok kommer dagligen från Fort William och den vanliga tågtrafiken är mycket populär särskilt under sommaren. Det betyder en omfattande turistindustri. Det har blivit svårt att hitta bostäder för ny arbetskraft eftersom det växande intresset för fritidsbostäder har lett till kraftiga prisökningar på bostadsmarknaden.

Mallaig College Centre erbjuder utbildningar på FE-nivå men även högskoleutbildningar, mest på plats men även på distans i samarbete med andra delar av UHI. Alla utbildningar har en gemensam grund i form av den lokala ekonomin och kulturen. Ett nytt utbildningscenter planeras i Mallaig, med plats för fler studenter eftersom det nuvarande är överbelastat. Mallaig College Centres lokala verksamhet bygger mest på sjöfartskurser som är mycket populära. Omställningen från fokus på fiske till fiskodling, energianläggningar och äventyrsturism pågår för fullt och centret försöker anpassa utbildningsutbudet.

Hamnen har expanderat under de senaste åren, och även om fiskeindustrin har krympt ordentligt har det skett en stark tillväxt av fritidsbåtar, färjetrafik och trafik för akvakultursindustrin med stora, havsbaserade laxodlingar.

Broadford College Centre ligger på Isle of Skye och har stort fokus på utbildningar inom ”Outdoor Adventure” och ”Countryside Skills”. Man har även utbildningar inom fotografi. Centret har bara ett klassrum, men stora delar av utbildningarna arrangeras utomhus med fältexkursioner osv. Här finns precis som i Mallaig stöd och support till alla UHI-studenter som kan studera hemifrån eller på centret.

I samtalen med de ansvariga i Mallaig respektive Broadford framgår tydligt hur stor tonvikt som läggs på stödet till och kontakten med varje enskild student. Alla funktioner finns där för studenterna, hela tiden. *“Alla bjuder till för att se till att allt löser sig.”* Campusstudier på en större högskoleort är ingen lösning för de allra flesta unga i dessa avlägsna samhällen. Utan UHI West Highland och de närläggna College Centres skulle de inte ens ha påbörjat sina utbildningar.

*Hamnen i
Mallaig.*

Kvalitet

Förbättringsarbetet inom UHI West Highland sker genom gruppmöten lokalt och större, återkommande collegemöten eller "College Forums". Man anger att det finns en stark självvärderingskultur, som även involverar studenterna. Flera av dem vi talar med (inklusive studenter och alumner) betonar värdet av PAT-systemet, samt att man jobbar professionellt och med hög integritet. Här påpekas att just integritetsfaktorn är extra viktig när man verkar i små miljöer där "alla känner alla". Man framhåller att kontakt, relationer och kommunikation är centrala dimensioner för att stötta studenterna att komma framåt i sina utbildningar.

Man genomför tre Student Surveys (studentenkäter) per år utöver löpande kursvärderingar. Man har också löpande avstämningar gällande studenters avhopp eller oro för avhopp. "Ingen kan passera obemärkt".

Övergripande ingår man förstås i, och förhåller sig till, UHI:s generella kvalitetssystem för att säkra god och hög kvalitet i alla utbildningar som ges inom ramen för det komplexa partnerskapet.

Sammanfattande reflektioner utifrån platsbesöken

De fem decentraliserade miljöer för högre utbildning som vi besökt under projektet skiljer sig åt i många avseenden; de ser olika ut vad gäller förutsättningar, volym, bredd, struktur, organisation och utbildningsutbud. Gemensamt för samtliga är att arbetet drivs av ett starkt engagemang för ökad tillgång till högre utbildning och stärkt kompetensförsörjning i den omgivande regionen. Samtliga arbetar också medvetet men på olika sätt med kvalitet i lärmiljön.

En genomgående nyckelfaktor som lyfts både av ansvariga och av studenter, är det lokala stöd till studenter som finns tillgängligt i den decentraliserade miljön. Om man väljer att studera i en decentraliserad kontext har man också valt en platsbunden studieform, som inbegriper fysisk närvaro i den lokala miljön, och interaktion med studiekamrater och anställda. Det stöd som tillhandahålls digitalt av lärosätena är viktigt och värdefullt, men den vardagskontakt man har med ansvariga lokala stödfunktioner verkar vara mer avgörande för studentens trivsel och framgång i studierna.

Nästan lika viktig är den lokala miljöns hantering av den tekniska och digitala infrastruktur som måste fungera väl för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen på bästa sätt. Här gör samtliga av de miljöer där vi gjort platsbesök stora ansträngningar.

De svenska decentraliserade miljöer för högre utbildning som vi besökt (Skellefteå, Västra Skaraborg och Västervik) är samtliga kommunalt drivna och har ingen given plats i "ekosystemet" för högre utbildning. De är beroende av kommunal finansiering och ett ledarskap som jobbar hårt för att förmå lärosäten att förlägga utbildning i den lokala miljön. Detsamma gäller Tynset studie- och högskolecenter i Norge vid tidpunkten för vårt besök. Sedan dess har den norska regeringen beviljat grundfinansiering till Tynset och 15 andra studiecenter för högre utbildning, och på motsvarande sätt beviljat extra medel till 17 universitet och högskolor för att bedriva en ökad volym decentraliserad utbildning. Denna satsning – som i alla fall retoriskt ser ut att bli långsiktig – blir intressant att följa och skulle kunna utgöra en förebild för Sverige; för en relativt modest peng kan systemet få ut en betydligt större bredd i kompetensförsörjnings- och livslångt lärandeinsatser till platser och regioner långt från lärosäten, plus att systemet tillförs ett antal nya regioner och miljöer som kan utgöra viktiga kontaktytor för det långsiktiga arbetet med såväl utbildning som forskning.

Studenterna som läser vid dessa decentraliserade lärmiljöer hade i de flesta fall inte valt att gå en högre utbildning om dessa lärmiljöer inte funnits. De utgör därför en värdefull men i stora delar oanvänd resurs i kompetensförsörjningen som helhet.

University of the Highlands and Islands sitter i en helt annan sits och har på den skotska regeringens uppdrag byggt en struktur där samtliga miljöer (12 campusmiljöer, 70-80 mindre College Centres) ingår i samma helhet med gemensam styrning, kultur, kvalitetsuppföljning och ett rikt och brett utbildningsutbud. Men även här betonas teknikstödet och värdet av det lokala stödet till studenten. Vi uppmärksammar särskilt det universitetsövergripande PAT-systemet, där varje student tilldelas en Personal Academic Tutor.

Följeforskningsprojekt om införande av hybridformat i flerårigt högskoleprogram

Erfarenheter från första årets hybridundervisning i programmet för Socialpsykiatrisk vård vid Högskolan Väst och Campus Västervik

Håkan Nunstedt, Högskolan Väst

Intro

Högskolan Väst ger sedan höstterminen 2021 det treåriga kandidatprogrammet Socialpsykiatrisk vård, 180 hp, i hybridformat med studentgrupper såväl på moder-campus i Trollhättan som på Campus Västervik. I en följeforskningsstudie undersöks studenternas erfarenheter av att studera en längre utbildning i hybridformat. Man undersöker bland annat följande frågeställningar:

- Hur viktigt är förhållandet mellan den fysiska och digitala närvaron för lärande och kunskapsinhämtning?
- Vad betyder det fysiska mötet för lärande och kunskapsinhämtning?
- Går det att digitalt kompensera för det pedagogiska samspel och den interaktion som ett fysiskt möte innehåller?
- Hur kan undervisningssituationen präglas av ett tydligt ömsesidigt lärande oberoende om studenterna befinner sig på distans eller på det undervisande campus?

Följande avsnitt är en sammanfattning av vad som hittills framkommit i studien.

Den tekniska funktionen i förhållande till pedagogiskt upplägg och undervisningens innehåll

Många av de utsagor som framkommer i resultatet handlar om hur lärare använder tekniken och att det finns en hel del som kan förbättras för att bättre kunna hantera tekniken och inte låta detta påverka det pedagogiska upplägget och pedagogiska förhållningssättet för mycket. Detta kan till exempel innebära att kontrollera och testa alla inställningar gällande kameror, mikrofoner och högtalare i god tid före undervisningstillfället påbörjas. Både studenterna och lärarna lyfter fram att detta också kan handla om inställningsteknik där läraren ibland inte panorerer mellan de olika kamerorna på ett ändamålsenligt sätt.

På samma gång beskriver studenterna att då lärare kan hantera tekniken på ett säkert och tryggt sätt, leder det till att de har ett tydligare pedagogiskt fokus där de möter och ser studenterna oavsett om de befinner sig i samma lokal, i lokalen intill eller på distansorten.

Lärarna beskriver ibland hur det kan vara svårt rent tekniskt att se ansikten, mimik och kroppsspråk på de studenter som befinner sig på distans vilket leder till att de inte alltid kan uppmärksamma om någon student har en fråga eller andra reaktioner på innehållet i undervisningen. Det uttrycks också svårigheter att identifiera personerna som finns med i bild på distans eftersom bilden på skärmen är så liten och i regel är placerad längst ner i undervisningslokalen. Olika förslag kommer här från lärarna att flytta TV-monitorn närmare den plats läraren mestadels befinner sig på och att monitorn också är något större än de befintliga för att minska dessa problem.

Det är en tydlig skillnad på hur de studenter som sitter i den lokal där undervisningen sker och de som sitter på annat campus/distans upplever själva hybridundervisningen. Generellt är de som sitter i samma lokal nöjda eller mycket nöjda och ser inga större problem med tekniken eller att det påverkar pedagogiken, medan de studenter som befinner sig på distanserat campus är generellt betydligt mer negativa såväl gällande den tekniska funktionen som undervisningen.

Studenterna beskriver att vissa lärare använder tekniken på ett sätt som också gör att de kan bjuda in alla deltagarna på ett mer inkluderande sätt. Framför allt blir detta tydligt hos de studenter som befinner sig på distans i förhållande till där undervisningen sker. De menar att det finns lärare som på ett tydligt sätt inkluderar studenterna, och behandlar dessa deltagare på samma sätt som de studenter som sitter i samma lokal som läraren. Distansstudenterna tar ofta upp att det emellanåt är dålig uppkopplingskvalitet vid sändningarna från Högskolan Väst och att de tappar delar av innehållet i undervisningen, vilket gör att de ibland inte uppfattar budskap som läraren försöker förmedla. Studenternas (särskilt de på distans) motivation för undervisningen sjunker rejält om tekniken krånglar eller om läraren inte har ett bekräftande förhållningssätt och inte "ser" de som sitter på distans. Studenter på distans upplever emellanåt att ljudet är så dåligt att de ibland har svårt att förstå sammanhanget i undervisningssituationen, framför allt då läraren svarar på frågor utan att upprepa frågan eller diskuterar en fråga med studenter i den sal där undervisningen sker, där de enbart hör vad läraren säger. Studenterna tar också upp att det ofta tar lång tid för lärare att koppla upp det digitala systemet vid uppstart ("ställtiden") vilket gör att undervisningen eller seminariet kommer igång betydligt senare än det var tänkt. Många kommentarer kommer också från distansstudenterna där de beskriver att det ofta "hackar" på grund av dålig uppkoppling från Högskolan Väst, vilket stör undervisningen betydligt och gör att studenterna tappar både innehåll, fokus och motivation/intresse.

Deltagande, inkludering och socialisation

I data framkommer att det finns en stark studiesocial sammanhållning/social sammanhållning bland studenterna på distansorten. Orsaker till detta kan det spekuleras i, men möjligen kan det lilla campuset, den något mindre gruppen och den lärare som finns på plats och mer fungerar som mentor och samordnare, vara en del i förklaringen. Relativt många studenter (60% av de som svarat på enkät 2) säger att de fått nya vänner som de inte hade före de påbörjade sin utbildning och som de även umgås med på fritiden.

Lärarna/föreläsarna upplevs av distansstudenterna ofta ha mest fokus på studenterna i klassrummet. De upplever att de som distansstudenter sällan blir inkluderade i diskussioner, alternativt att det glöms bort att de också finns med i undervisningen. Distansstudenterna önskar att lärarna får information och kunskap om vikten av att uppmärksamma distansstudenterna så att de blir mer tydligt inkluderade i undervisningen eller diskussionerna. Ett förslag som kom under en av intervjuerna var att läraren/föreläsaren skulle kunna ha en rörlig kamera som denne skulle kunna ha med sig i till exempel en föreläsningssituation eller seminarium som skulle kunna öka känslan av deltagande från distansgruppen. Även en lärare berörde detta och föreslog användande av en mobilkamera eller liknande som skulle kunna öka den rumsliga känslan hos distansstudenterna. Ett antal studenter tar även upp att då undervisningen helt sker via Zoom där alla sitter uppkopplade kan leda till en mer jämlik undervisningssituation på lika villkor där ingen grupp blir distanserad så som det upplevs bli då undervisningen sänds från hybridsal på högskolan Väst. Distansstudenterna beskriver också att de emellanåt blir bortglömda till exempel när frågor ställs och läraren inte upprepar frågan.

Eftersom programmet har fokus på psykiatriska problem berörs ofta studenterna känslomässigt och vill ofta diskutera och samtala med läraren efteråt. En tydlig skillnad mellan undervisningslärosätet och distanscampuset är att på Högskolan Väst sker detta genom att studenterna stannar kvar och pratar med den lärare som hållit i undervisningen medan på distanscampuset (Campus Västervik) är det mer så att gruppen träffas och tar en fika och gemensamt diskuterar ämnet. De kan ofta dröja sig kvar länge för att samtala, reflektera och bearbeta det som kommit upp i undervisningen. I flera intervjuer framkommer också hur viktigt det är att ha tillgång till en lärare även på distanscampus, en

lärare som kan fungera som mentor och stärka den studiesociala situationen och tryggheten. Studenterna för fram att detta perspektiv är viktigare än att det är en lärare/person som är ämneskunnig.

Slutsatser

Från början var intentionerna från lärare/kursansvariga/examinator att studenterna på Högskolan Väst och Campus Västervik skulle blandas i digitala tvärgrupper (break-out rooms) och till viss del har detta genomförts i den första kullen. Studenterna trycker dock tydligt på att de hellre vill arbeta tillsammans med respektive campusgrupp och inte blandas i digitala tvärgrupper.

Det är väsentligt att läraren kan hantera den tekniska funktionen så att den inte påverkar undervisningen för mycket, samt att läraren utvecklar ett förhållningssätt till tekniken så att inte den tekniska hanteringen tar överhanden. Hybridundervisningen ska inte heller enbart bli en distansundervisning eller präglas av en tele-bildsändningssituation utan att varje lärare kan använda tekniken på ett adekvat sätt som gör att det pedagogiska perspektivet dominerar. Genom att lärarna får en bra uppbyggnad av teknisk kunskap och underhåller denna, kan detta förhållande utvecklas. I detta ingår även workshops där lärare får träna olika scenarier som kan uppkomma i mer skarpt läge. Det vi också kan se är att det är viktigt att ha samma starttid på undervisningen, oavsett var studenterna befinner sig, och att det är särskilt viktigt att introducera upplägget för alla oavsett om de befinner sig i samma lokal som där undervisningen sker eller på distanserad ort. Att utse en moderator hos distansgruppen kan vara bra för att samla ihop eventuella frågor. Denna person kan också föra gruppens talan vilket kan vara av värde. Moderatören kan vara en student eller en medverkande lärare i distansgruppen.

Dataunderlag och dataanalys

Dataunderlaget för studien består dels av en enkät till samtliga studenter i studentgruppen som påbörjade sin utbildning hösten 2021 (N=63). Frågorna handlade bland annat om ingången till studierna och motiv för valt program. Enkäten skickades ut under den första studieveckan i programmet och låg ute för besvarande under 3 veckor. Under hösten 2021 och början av 2022 genomfördes tre fokusgruppsintervjuer (3-7 studenter/grupp) om ca 1,5 timmar vardera med studenter på distanscampus i Västervik. Frågorna i dessa intervjuer berörde studenternas studiesociala situation, teknik, inkluderingsperspektiv och lärande. Dessutom genomfördes tre individuella intervjuer om ca 1,5 timma vardera med lärare som undervisade antingen på det campus där utbildningen administrerades (Högskolan Väst) eller på distanscampus i Västervik. Frågorna gällde teknik, pedagogik och inkluderingsperspektiv med fokus hybridundervisning. Slutligen genomfördes en enkät till studenter i kull H21 (N=58) i mars-2022 med frågor gällande erfarenheter av hybridundervisningen efter 1,5 termin. Frågorna i denna enkät gällde den studiesociala situationen, tekniken, undervisningssituationen och upplevelser av inkludering. Enkäten låg ute för besvarande under 5 veckor före den avslutades.

Data har analyserats med kvalitativ innehållsanalys.

Pilotprojekt om kvalitetsdimensioner vid uppbyggnad av ny decentraliserad lärmiljö för högre utbildning

Inledning

Denna del i projektet syftar till att beskriva och analysera vad som krävs av en funktionell lärmiljö, där högskoleutbildning kan ske både digitalt och på plats, och som ger förutsättning för att studenterna trivs. Vi har utgått från Campus Dalslands planerade verksamhet som är under uppbyggnad och låtit den bli "testarena" för hur man kan jobba med att säkra kvalitet i lärmiljön från start.

Målet har varit att genom samverkan mellan olika aktörer och deras kompetenser och erfarenheter skapa och designa en robust och flexibel digital utbildningsmiljö. För att skriva denna del har undervisande personal samt IKT-pedagoger från Högskolan Väst, företrädare från Campus Dalsland samt personal från IT-avdelningen i Bengtsfors kommun varit involverade. Studiebesök har genomförts på Högskolan Väst, Campus Västervik och Campus Västra Skaraborg.

Ett lokalt campus, en definition

I de flesta kommuner finns någon form av utbildningsverksamhet som endast vänder sig till vuxna och drivs av kommunen. Dessa kan ha olika namn, vanligt är lärcentra eller studiecentrum. Verksamheten kan bestå av flera olika utbildningsformer som kommunal vuxenutbildning, svenska för invandrare, yrkeshögskoleutbildning och högskoleutbildning - ibland alla utbildningsformerna och ibland endast någon eller några. På senare år har begreppet lokalt campus blivit vanligt, karaktäristiskt för ett sådant är att där företrädesvis bedrivs eftergymnasial utbildning.

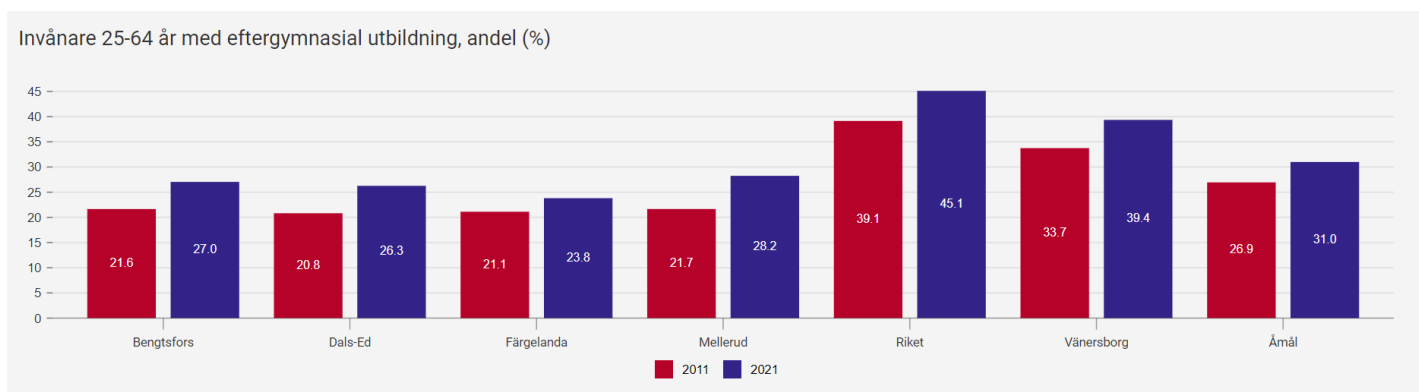
Definition av begreppet kvalitet

Ett lokalt campus är i första hand en pedagogisk miljö, vilket innebär att det främst är i de studerandes lärmiljö som kvaliteten ska avspeglas. I skollagen, högskolelagen och andra styrande dokument relaterat till olika former av utbildning anges de mål och den kvalitet en utbildning ska ha. För lärcentra och lokala campus finns inte denna typ av övergripande styrning utan det är varje kommun som utifrån sina förutsättningar själva skapar och ansvarar för kvalitén. I den här delen av rapporten kommer vi att redogöra för ett antal kriterier som vi identifierat som viktiga i det arbetet utifrån de intervjuer, samtal och studiebesök som genomförts.

Varför ett Campus Dalsland?

I dalslandkommunerna, Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Mellerud, Vänersborg och Åmål, är övergången till högre utbildning generellt låg, och bland de som väljer att studera vidare är det få som flyttar tillbaka till hemkommunen direkt efter avslutad utbildning. Dessutom finns en kompetensbrist både i privat och offentlig verksamhet. Det innebär att Dalsland står inför omfattande utmaningar när det gäller den långsiktiga kunskaps- och kompetensförsörjningen. Till detta kan adderas nationella och internationella utmaningar, men också möjligheter, i form av globalisering, mobilitet, digitalisering och individorienterade värderingar. Det finns ett behov av att höja utbildningsnivån och tillgodose efterfrågan av personer med eftergymnasial utbildning i Dalsland. Campus Dalsland drivs och finansieras av Dalslandskommunerna med finansiellt stöd från Västra Götalandsregionen.

Tabell 1: Andel invånare i Dalslandskommunerna med eftergymnasial utbildning 2011 och 2021 (KOLADA).

Målet med Campus Dalsland är att erbjuda invånarna i regionen tillgång till högre utbildning med möjlighet att kunna bo kvar och verka i sina hemkommuner utan att behöva pendla långa sträckor eller flytta. Det innebär också att de efter genomförd utbildning kommer att kunna verka på den lokala arbetsmarknaden. Närheten till ett lokalt campus ger också möjlighet till att delta i det livslånga lärandet. Verksamheten kan därmed bli en avgörande positiv faktor för den fortsatta utvecklingen av regionen och arbetskraftstillväxten. Campus Dalsland kommer att vara ett lokalt campus i kommunal regi. Verksamheten ska i första hand utgöras av högskole- och universitetsutbildning samt yrkeshögskoleutbildningar (YH) med fokus på att fylla ett identifierat behov hos de ingående kommunerna.

Campus Dalslands lokaler har också förutsättning att bli en attraktiv mötesplats för de involverade kommunerna och utbildningsanordnarna, liksom för andra aktörer, exempelvis lokala företag, med behov av en kvalificerad och säker IT-miljö för nationella och internationella möten. Just nu pågår ombyggnation och anpassning av lokalerna samt dialog med olika utbildningsanordnare kring etablering av kurser och program.

I uppbyggnaden av Campus Dalsland har vi valt att utgå från vad den pedagogiska miljön som de studerande kommer att möta ska innehålla. Den pedagogiska miljön har för tydlighetens skull delats in i två delar, den fysiska lärmiljön och den studiesociala miljön. Dessa sammanfaller men vi har ändå valt att hålla fast vid denna uppdelning. För att nå kvalitet i den fysiska lärmiljön har ett antal faktorer identifierats som är avgörande för om undervisningen ska komma de studerande till del på ett gynnsamt sätt. Det handlar till exempel om rummets beskaffenhet, rumsstorlekar, möbler och möblering och sist men inte minst den teknik som krävs för digitaliserad undervisning. En annan yttre faktor är att kunna säkerställa rättssäker examination, vilket är en förutsättning i samarbetet mellan ett lokalt campus och utbildningsanordnaren.

Den studiesociala miljön innefattar de delar som har fokus på personal som ska stödja de studerande, men också mer serviceinriktade aspekter som möjligheter till mat, fika och parkering. Även i denna del har vi identifierat faktorer som är av yttersta vikt för att studerande ska trivas på det lokala campuset och lyckas med sina studier. Slutsatsen är, att uppfylls de faktorer som anges, finns förutsättningar för att god kvalitet skapas. I skolforskningslitteratur om kvalitet betonas ofta att kvalitet inte är någonting i sig självt utan skapas och utvecklas i det mellanmänniska mötet⁷. Med

⁷Johanna Mufic 2022, Kärrby, 1997; Sheridan, 2007, 2009

den vetenskapen är tanken att Campus Dalsland ska ge möjligheter till såväl undervisning, spontana mötesplatser för studerande, som avskildhet för egna studier men också digitala möten och digitaliserad undervisning.

Den fysiska lärmiljön – lokaler

Lokalerna på Campus Dalsland är planerade så att det kommer att finnas en mix av rum som tillgodoser olika typer av undervisnings- och studiebehov. Alla lokaler kommer att vara tillgänglighetsanpassade och utrustade med adekvat digital utrustning. Nedan följer en kort beskrivning av de planerade utrymmena på Campus Dalsland (skiss visas nedan):

- Två större ytor (matsal och studielandskap) där det, utöver att kunna sitta i mindre grupper och jobba, finns möjlighet att genomföra mindre mässor, arbetsmarknadsdagar eller exempelvis frukostföreläsningar. I dessa utrymmen finns skärmar och teknik för att både kunna sända och ta emot föreläsningar.
- Två lektionssalar (studios, 30 resp. 36 platser) som är utrustade med teknik för såväl traditionell undervisning på plats samt undervisning där Campus Dalsland "tar emot" undervisning och hybridundervisning. Dessa är också utformade för att kunna genomföra rättssäker examination, enligt gällande krav från utbildningsanordnaren.
- Tre grupprum (två med 18 platser, ett med 8 platser) som är utrustade med samma teknik som de större lektionssalarna.
- Enskilda studieplatser där studerande kan arbeta enskilt och också delta i digital undervisning och digitala grupparbeten.
- Matsalen har även funktionen att kunna erbjuda de studerande möjlighet att fika, värma och äta lunch och kunna vara ett utrymme för att kunna jobba tillsammans.
- Reception. I entrén kommer en digital informationstavla att finnas. Där kommer man att kunna se vilka föreläsningar som sker och om det försiggår någon särskild aktivitet i huset. I direkt anslutning till entrén kommer även personalen att ha sina kontor för att kunna finnas tillgängliga för frågor.
- Konferensrummen som finns kommer att kunna användas för både studenter och externa aktörer. Dessa kommer att vara utrustade med modern, digital mötesteknik och syftet är att

erbjuda en miljö för exempelvis hybridmöten eller för att kunna delta som grupp vid en konferens.

- Personalutrymmen. Dessa skall både kunna möta arbetsmiljökrav och ha samma teknik som andra utrymmen för att enkelt kunna kommunicera med samverkanspartners.

Möjliga former för studier och undervisning

Campus Dalsland planeras så att undervisning sker på plats i grupp, fysiskt eller digitalt. Även utrymmen för grupparbeten och de studerandes egna studier ska erbjudas. Planeringen innefattar också funktionell infrastruktur för olika former av digital utrustning som möjliggör studier och undervisning på andra sätt än traditionell salsundervisning.

Den digitala utrustningen är vald för att kunna möta de olika krav som respektive utbildningsanordnare har. En förutsättning är att den inte är knuten till ett specifikt system. Det skall också vara enkelt att som användare, till exempel föreläsare, kunna ansluta oberoende av om man använder Mac eller PC.

För att kunna beskriva för utbildningsanordnare vilka olika utbildningsformer Campus Dalsland kan distribuera har vi tagit fram ett underlag som beskriver vad som krävs av den digitala infrastrukturen. Utgångspunkten är olika typer av undervisnings- och studieformer och utifrån det vi tagit fram vilka interaktioner som är möjliga i relation till undervisningsformen samt var lärare och studerande kan befinna sig. Vi har också noterat om undervisningen kan bedrivas synkron⁸ och/eller asynkront^{9,10}.

Den studiesociala miljön

Studerande på ett lokalt campus är en heterogen grupp som av olika anledningar inte väljer eller inte har möjlighet att välja att studera på ett lärosäte. En grupp är de som frivilligt eller ofrivilligt ska ställa om sitt yrkesliv och byta yrkesbana men inte kan flytta. En annan grupp är de som förut misslyckats i skolan och lite senare i livet tagit sin gymnasieexamen och nu vill fortsätta studera på högskolan. En ytterligare grupp är de som ser möjligheten att läsa vid en högskola när möjligheten nu ges på hemmaplan.

Det är centralt att på Campus Dalsland skapa en lärmiljö som inte bara fungerar fysiskt och tekniskt utan som också studiesocialt möter de krav som kan tillgodose och möta de studerandes behov. Det handlar om olika former av hjälp, stöd men också samvaro med andra studerande. Förhoppningen är att Campus Dalsland ska vara en plats där man som studerande väljer att studera även om man läser nätbaserade distansstudier och inte måste vara där.

Inledningsvis kommer det att finnas två kategorier av personal för stöd till de studerande, *campusmentorer* samt *teknik- & IT-kunnig personal*.

Från och med verksamhetsstarten behövs en teknikansvarig med kunskap om digital undervisning och informations- och kommunikationsteknik (IKT), för att säkra genomförandet av den undervisning och de möten som ska ske genom olika system och digitala plattformar. IT-personalen ska också vara en garant för att säkerställa att systemen är robusta och att både lärare och studenter snabbt ska få stöd om något inte fungerar. Detta kommer att vara avgörande för hur användarna upplever kvalitén.

---

⁸ Synkron undervisning är en händelse där en grupp med deltagare

⁹ Asynkron undervisning innebär att

¹⁰ Se Bilaga 1: Undervisningsformer i decentraliserad eller helt flexibel kontext

Campusmentorerna skall kunna bistå med administrativt stöd och studietekniska frågor som; hur anmäler jag mig till tentan?; vad är en referenslista?; ska jag använda Oxford eller APA?. Funktionen kommer vara av stor vikt för att kunna säkerställa ett breddat deltagande (se Högskolelagen). Dessa kommer också att vara kontaktytan mellan Campus Dalsland och utbildningsanordnarna och ansvarar för den kommunikationen.

Bemanningen på längre sikt blir avhängig av vilka olika utbildningar som kommer att ges. En YH-utbildning med fast lokalisering på Campus Dalsland kan exempelvis sannolikt medge anställning av en utbildningsledare kopplad till programmet.

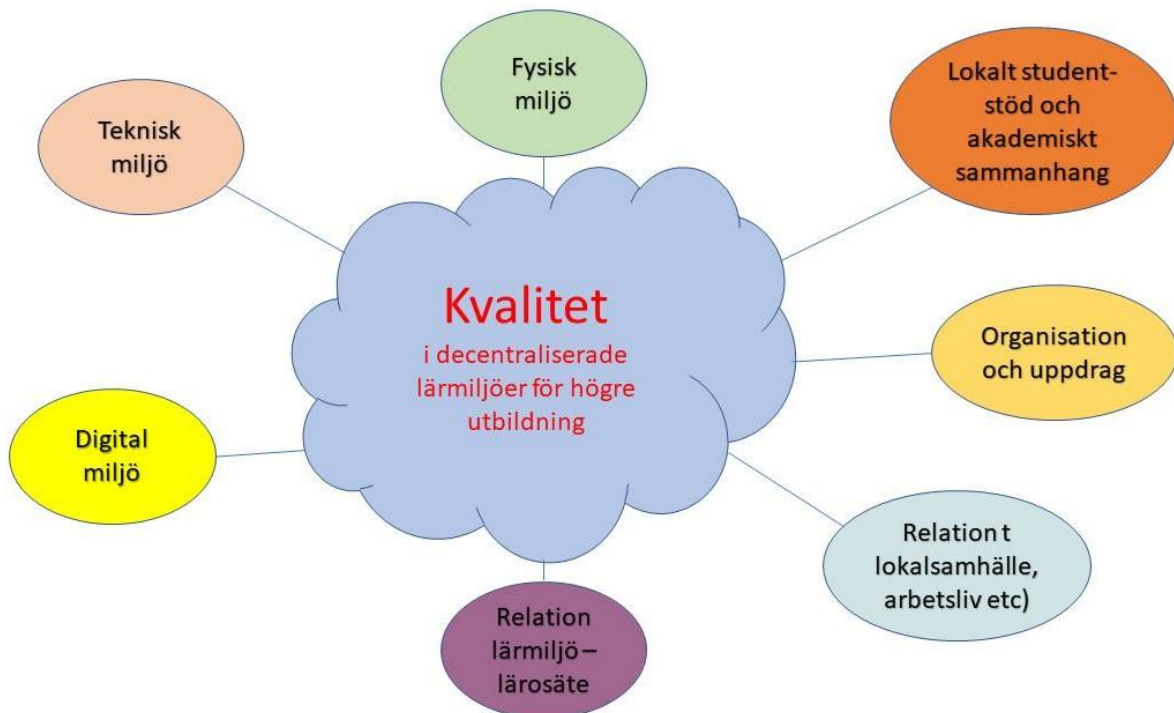
Slutsatser

Att bygga upp ett lokalt campus innebär att kunna möta behov både från den studerande och från de aktörer som levererar utbildningarna. Undervisningsmiljön skiljer sig egentligen inte mot de krav som ställs på en högskola. En student förväntar sig att det praktiska fungerar, som att det finns tillräckligt med parkeringsplatser, att det finns möjlighet att kopiera, kaffemaskin och liknande. Som undervisande personal förväntar du dig att du ska kunna bedriva din undervisning utifrån din valda pedagogik och kursdesign oberoende om du är på plats i Dalsland eller inte.

Detta sammantaget innebär att utöver faktumet att den fysiska utbildningsmiljön ska upplevas som attraktiv så är följande avgörande för den upplevda kvaliteten hos användarna: Tekniken ska fungera utan hinder, att systemen är robusta samt att det finns support som snabbt kan hantera krånglande situationer. Utöver det behöver man även ta hänsyn till att behov varierar över tid och snabbt kan förändras så en lärande och lyhörd organisation är en viktig del i arbetet med att utveckla ett väl fungerande lokalt campus.

Sammanfattande reflektioner och rekommendationer

Utifrån det arbete vi genomfört i detta projekt – analyser, diskussioner, platsbesök m.m. – har vi utarbetat ett möjligt koncept för att bedöma kvalitet i decentraliserade miljöer för högre utbildning. Vi tror att de miljöer som håller en genomgående hög nivå på de utvalda parametrarna också är de miljöer som kan vara bäst lämpade att ges möjlighet att ingå i det nationella systemet för högre utbildning i Sverige.

Under varje parameter har vi försökt förtydliga vad vi menar att god kvalitet består i, enligt följande:

Fysisk miljö:

- Attraktiv och inbjudande
- Variation av goda studie- och lärmiljöer för individer och studentgrupper
- Mötesplats
- Självständig fysisk miljö med egen identitet
- Tillgänglighet

Lokalt studentstöd och akademiskt sammanhang:

- Akademiskt stöd på plats för studenter inom högre utbildning
- Lokal samordning av studentstöd (vägledning, bibliotekstjänster, studenthälsa m.m.)
- Proaktivt stöd för lokala studiegrupper (nätbaserade utbildningar, MOOC:s)
- Social miljö (möjlighet att träffas, genomföra grupparbeten etc)
- Supportfunktion med teknisk kompetens med koppling till utbildningsanordnarna

- Administrativ funktion – lokaler och planering
- Förutsättningar (tekniskt och funktionsmässigt) att genomföra rättssäker examination
- Studentföreningar/kårverksamhet

Organisation och uppdrag

- Strategisk placering i ägarorganisation
- Långsiktighet i finansiering och strategisk ansats
- Kärnverksamhet: eftergymnasial utbildning och forskning
- Professionell basorganisation med förankring i akademien och hos ägarorganisationen

Relation till lokalsamhälle och arbets-/näringsliv

- God kunskap och förankring i lokala och regionala kompetens- och utvecklingsbehov
- Strukturerade och ömsesidiga former och processer för samverkan och dialog med det lokala arbetslivet (t.ex. VFU, studentsamverkan, exjobb)
- Miljön fyller en tydlig funktion i samhället för att möta arbetslivets behov av kunskap, kompetens och utveckling

Relation lärmiljön – lärosäte

- Strategisk och långsiktig relation med gemensam kvalitetsutvärdering
- Engagemang på alla nivåer i respektive organisation
- Ömsesidig och kontinuerlig dialog rörande all pågående och planerad samverkan
- Flexibilitet och öppenhet för utveckling och förbättring
- Uttryck för närvaro i varandras miljöer och kommunikation

Teknisk miljö

- Teknisk utrustning som möter lärosätens krav på olika former av digital undervisning och digitala möten, för såväl individer som grupper
- Studios för sändning och mottagning av digitala möten och undervisning
- Väl skyddat nätverk (fast och trådlöst) med hög kapacitet och god täckning, även utomhus i närmiljön
- God teknisk infrastruktur för utskrift, skanning, kopiering
- Lokal tillgång till Eduroam

Digital miljö

- Moderna digitala tjänster och webbplats med självständig identitet
- Ömsesidig dialog mellan lärosäte och lokalt campus om ansvaret för den digitala undervisningsmiljön och dess funktion för studenter på lokala campus
- Integration och samordning av lokala digitala tjänster med lärosätens lärplattformar

Vi tror att man utifrån ett kvalitetskoncept som det ovan beskrivna, skulle kunna utarbeta en modell för att komma vidare när det gäller decentraliserad högre utbildning i Sverige.

Erfarenheterna från projektet visar att det går att genomföra utbildning med god kvalitet för studenter och till nytta för samhället. I nuläget är det lokalt engagemang och eldsjälars drivkraft som skapar och upprätthåller denna kvalitet. Med bättre ekonomiska och organisatoriska förutsättningar och en tydligare kvalitetsstyrning skulle arbetssättet kunna utvidgas till att omfatta fler geografiska platser, utbildningar och studenter.

Med grund i en kvalitetsbedömning på basis av detta koncept kan den nationella politiken visa mod och genomföra ett antal viktiga förändringsinsatser, enligt följande förslag:

- Införliva decentraliserade miljöer av hög kvalitet i "ekosystemet" för svensk högre utbildning och ge grundfinansiering till utvalda decentraliserade lärmiljöer. En sådan satsning ger goda förutsättningar för långsiktighet och hållbarhet. Här bör man också uppmuntra strukturerad samverkan och avtal mellan lärosäten och decentraliserade miljöer.
- Ge fler lärosäten resurser att genomföra program och kurser decentraliserat. Idag är det endast Luleå tekniska universitet och Umeå universitet som har sådana uppdrag. Vi tror att fler lärosäten har intresse och vilja att jobba systematiskt mot decentraliserade miljöer, för att ge fler långt från lärosäten tillgång till högre utbildning.
- Utarbeta ett grundläggande ramverk och en kravspecifikation för kvalitet i decentraliserade miljöer för högre utbildning, gärna i enlighet med ovan beskrivna kvalitetskoncept.

Bilaga 1. Undervisningsformer i decentraliserad eller helt flexibel kontext

Gruppstorlek	Undervisningsformer	Definition undervisningsform	Praktiska förutsättningar	Möjliga direkta interaktioner	*Synkront **Asynkront	Infrastruktur för digitaliserad undervisning (teknisk utrustning, akustik, ljus); baskrav
20 - så många som får plats	Föreläsning	Föreläsning innebär att läraren pratar till de studerande vilka har möjlighet att ställa frågor. Vanlig "klassrumsundervisning".	Lärare och alla studenter på samma plats i ett klassrum.	Lärare till grupp och vice versa (v.v)	S	Ett klassrum som är utrustat med teknik och andra hjälpmedel som krävs för traditionell undervisning och föreläsning. Ljud, ljus, akustik och övrig arbetsmiljö ska fungera väl utifrån lokalens beskaffenhet.
20 och uppåt			Läraren i studio, studenterna deltar via egna individuella digitala verktyg. Studenterna kan befinna sig "hemma" eller på ett lokalt campus.	Lärare till enskild student och v.v	S	Individuella avgränsade studieplatser finns tillgängliga med tillgång till trådlöst wifi och ström för att ladda datorer. Platsen ska vara ergonomiskt utformad så att den studerande kan arbeta enskilt men också delta i digital undervisning.
			Hybridformat Läraren i klassrum med en grupp studenter (t ex på lärosätet), en eller flera grupper av studenter befinner sig på annan plats (t ex lokalt campus).	Lärare till grupp av studenter och v.v	S	Ett klassrum utrustat med minst två kameror som kan leverera en fullgod bildkvalité så att enskilda studerande kan urskiljas för alla deltagare. För ingående bild ska klassrummet vara utrustat med tillräckligt stor skärm för att kunna visa sändarens bild tydligt för alla i rummet. Ljudutrustning ska kunna återge tydligt vad som sägs från sändaren. Mikrofonen ska kunna fånga upp alla deltagare i rummets samtal med god kvalitet. Klassrummet ska vara utformat så att mikrofonen kan vara påslagen under hela föreläsningen (inte i "mute" läge). Allt som sägs i salen ska ha full duplex, det vill säga kommunikation ska kunna ske i båda riktningarna samtidigt. Klassrummet ska ha tillräckligt hög bandbredd för att kunna leverera fullgott ljud och bra bildkvalité oavsett antal uppkopplade klassrum på lokala campus.
1-100>	Webbinarium	Webbinar innebär att läraren föreläser för de studerande. De studerande har begränsade möjligheter att ställa frågor via t ex chatt, eller så ges inga möjligheter till frågor.	Läraren i studio, studenterna deltar via egna individuella digitala verktyg.	Lärare till studenter	S	Individuella avgränsade studieplatser finns tillgängliga med tillgång till trådlöst wifi och ström för att ladda datorer. Platsen ska vara ergonomiskt utformad så att den studerande kan arbeta enskilt men också delta i digital undervisning.

			Läraren i studio, alla studenterna på samma plats (lokalt campus).	Lärare till student	S	Ett klassrum som är utrustat med teknik och andra hjälpmedel som krävs för traditionell undervisning och föreläsning. Ljud, ljus, akustik och övrig arbetsmiljö ska fungera väl utifrån lokalens beskaffenhet.
1-50	Workshop	Workshop är ett undervisningstillfälle där en grupp studenter och lärare är engagerade i diskussioner och aktiviteter om ett visst ämne eller projekt.	Lärare och alla studenter på samma plats.	Lärare till grupp och v.v	S	Ett klassrum som är utrustat med teknik och andra hjälpmedel som krävs för traditionell undervisning och föreläsning. Ljud, ljus, akustik och övrig arbetsmiljö ska fungera väl utifrån lokalens beskaffenhet.
			Läraren i studio, studenterna deltar via egna digitala verktyg. Studenterna kan befinna sig "hemma" eller på lokalt campus.			Individuella avgränsade studieplatser finns tillgängliga med tillgång till trådlöst wifi och ström för att ladda datorer. Platsen ska vara ergonomiskt utformad så att den studerande kan arbeta enskilt men också delta i digital undervisning.
			Hybridformat. Läraren i klassrum med en grupp studenter (t ex på lärosätet), en eller flera grupper av studenter befinner sig på annan plats (t ex lokalt campus).	Lärare till enskild student och v.v	S	Ett klassrum utrustat med minst två kameror som kan leverera en fullgod bildkvalité så att enskilda studerande kan urskiljas för alla deltagare. För ingående bild ska klassrummet vara utrustat med tillräckligt stor skärm för att kunna visa sändarens bild tydligt för alla i rummet. Ljudutrustning ska kunna återge tydligt vad som sägs från sändaren. Mikrofonen ska kunna fånga upp alla deltagare i rummets samtal med god kvalité. Klassrummet ska vara utformat så att mikrofonen kan vara påslagen under hela föreläsningen (inte i "mute" läge). Allt som sägs i salen ska ha full duplex, det vill säga kommunikation ska kunna ske i båda riktningarna samtidigt. Klassrummet ska ha tillräckligt hög bandbredd för att kunna leverera fullgott ljud och bra bildkvalité oavsett antal uppkopplade klassrum på lokala campus.
			Läraren i studio, studenterna i grupp på lokalt campus.	Studenter till studenter och v.v	S	Ett klassrum som är utrustat med teknik och andra hjälpmedel som krävs för traditionell undervisning och föreläsning. Ljud, ljus, akustik och övrig arbetsmiljö ska fungera väl utifrån lokalens beskaffenhet.
2-10	Grupparbete	Uppgift som utförs av en grupp studenter tillsammans.	Studenterna hemma	Student till student	S	
			Studenterna på lokalt campus	Student till student	S	Ett grupprum som är utrustat med teknik och andra hjälpmedel som krävs för grupparbete. Ljud, ljus, akustik och

						övrig arbetsmiljö ska fungera väl utifrån lokalens beskaffenhet.
			Några studenter på lokalt campus, några studenter hemma	Student till student	S	Ett grupprum som är utrustat med teknik och andra hjälpmedel som krävs för grupparbete. Ljud, ljus, akustik och övrig arbetsmiljö ska fungera väl utifrån lokalens beskaffenhet.
			Studenter samverkar via delade dokument och/eller lärplattform.	Student till student	A	
1-15	Examinerande seminarium	En grupp studenter diskuterar ett förberett avgränsat innehåll, läraren är seminarieledare och examinator.	Läraren i studio, studenterna deltar via egna digitala verktyg. Studenterna kan befinna sig "hemma" eller på lokalt campus.		S	Individuella avgränsade studieplatser finns tillgängliga med tillgång till trådlöst wifi och ström för att ladda datorer. Platsen ska vara ergonomiskt utformad så att den studerande kan arbeta enskilt men också delta i digital undervisning.
			Hybridformat. Läraren i klassrum med en grupp studenter (t ex på lärosätet), en eller flera grupper av studenter befinner sig på annan plats (t ex lokalt campus).		S	Ett klassrum utrustat med minst två kameror som kan leverera en fullgod bildkvalité så att enskilda studerande kan urskiljas för alla deltagare. För ingående bild ska klassrummet vara utrustat med tillräckligt stor skärm för att kunna visa sändarens bild tydligt för alla i rummet. Ljudutrustning ska kunna återge tydligt vad som sägs från sändaren. Mikrofonen ska kunna fånga upp alla deltagare i rummets samtal med god kvalité. Klassrummet ska vara utformat så att mikrofonen kan vara påslagen under hela föreläsningen (inte i "mute" läge). Allt som sägs i salen ska ha full duplex, det vill säga kommunikation ska kunna ske i båda riktningarna samtidigt. Klassrummet ska ha tillräckligt hög bandbredd för att kunna leverera fullgott ljud och bra bildkvalité oavsett antal uppkopplade klassrum på lokala campus.
			Läraren i studio, studenterna i grupp på lokalt campus.		S	Ett klassrum som är utrustat med teknik och andra hjälpmedel som krävs för traditionell undervisning och föreläsning. Ljud, ljus, akustik och övrig arbetsmiljö ska fungera väl utifrån lokalens beskaffenhet.
1-5	Handledning	Lärare vägleder enskild student eller en grupp studenter i ett arbete	Lärare och alla studenter på samma plats.		S	
			Läraren i studio, studenterna deltar via egna digitala verktyg. Studenterna kan		S	Ett grupprum som är utrustat med teknik och andra hjälpmedel som krävs för handledning. Ljud, ljus, akustik och

			befinna sig "hemma" eller på lokalt campus.			övrig arbetsmiljö ska fungera väl utifrån lokalens beskaffenhet.
			Läraren i studio, studenterna i grupp på lokalt campus.		S	Ett grupp- eller klassrum som är utrustat med teknik och andra hjälpmedel som krävs för traditionell undervisning och föreläsning. Ljud, ljus, akustik och övrig arbetsmiljö ska fungera väl utifrån lokalens beskaffenhet.
1-50	Enskild tentamen	Kunskapsprövning som utförs individuellt utan möjlig kontakt med andra.	Tentamensvakt och student på lärosätet		S	
			Tentamensvakt och student på lokalt campus		S	